

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

Evidenčné číslo: 103002/I/2019/36086129768754180

**MÁ ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA MIKRO
ÚČTOVNEJ JEDNOTKY DOSTATOČNÚ
VYPOVEDACIU SCHOPNOŠŤ PRE
POUŽÍVATEĽOV?**

Diplomová práca

2019

Bc. Slaninková Eliška

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

**MÁ ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA MIKRO ÚČTOVNEJ
JEDNOTKY DOSTATOČNÚ VYPOVEDACIU
SCHOPNOŠŤ PRE POUŽÍVATEĽOV?**

Diplomová práca

Študijný program: Účtovníctvo a audítorstvo
Študijný odbor: Účtovníctvo a audítorstvo
Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a audítorstva
Vedúci záverečnej práce: Ing. Miriama Blahušiaková, PhD.

Bratislava 2019

Bc. Eliška Slaninková

ABSTRAKT

SLANINKOVÁ, Eliška: *Má účtovná závierka mikro účtovnej jednotky dostatočnú vypovedaciu schopnosť pre používateľov?* – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva. – Ing. Miriama Blahušiaková, PhD. – Bratislava: FHI, 2019, počet strán 57.

Hlavným cieľom diplomovej práce je komplexná analýza účtovnej závierky mikro účtovnej jednotky z pohľadu informácií prezentovaných v jednotlivých súčiastiach účtovnej závierky, za účelom preukázania, v akej miere a či vôbec má takáto prezentácia informácií pre používateľov dostatočnú a relevantnú vypovedaciu schopnosť.

Práca je rozdelená do troch kapitol, ktoré sa ďalej členia na podkapitoly. Obsahuje 14 tabuliek, 2 schémy, 6 obrázkov a 1 prílohu, konkrétne súvahu a výkaz ziskov a strát mikro účtovnej jednotky, ktoré podľa platnej slovenskej legislatívy tvoria jeden formulár.

Prvá kapitola je zameraná na vymedzenie a kategorizáciu mikro účtovnej jednotky, konkrétne sa venuje účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky, jej právnej úprave, používateľom informácií z účtovnej závierky, a v neposlednom rade sa zameriava na osobitosti jednotlivých súčastí účtovnej závierky mikro účtovnej jednotky. Obsahom druhej kapitoly je definícia základného cieľa diplomovej práce, ktorý by nebolo možné dosiahnuť bez naplnenia čiastkových cieľov. Súčasťou kapitoly je aj metodika práce a metódy skúmania, ktoré boli pri písaní diplomovej práce aplikované. Záverečná kapitola obsahuje analýzu všetkých súčastí účtovnej závierky v sto vybraných mikro účtovných jednotkách, v členení na obežný majetok, neobežný majetok, vlastné imanie, záväzky, výkaz ziskov a strát a poznámky.

Výsledkom diplomovej práce je zhodnotenie či sú, alebo nie sú informácie vykázané v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky užitočné a relevantné z pohľadu používateľa, za účelom prijímania ekonomických rozhodnutí.

Kľúčové slová: Smernica o účtovných závierkach, účtovná závierka, mikro účtovná jednotka, používateľia, užitočnosť

ABSTRAKT

SLANINKOVÁ, Eliška: *Is Micro Accounting Entity's Financial Statements Value Enough for Users?*- The University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics; Department of Accounting and Auditing. – Ing. Miriama Blahušiaková, PhD. – Bratislava : FHI, 2019, 57 pages.

The main aim of this diploma thesis is to make a comprehensive analysis of financial statements of micro accounting entity, taking into account the information presented in individual parts of financial statements with the purpose to prove to what extent and if in general does, this kind of presentation of information, have any sufficient and relevant value for its users.

Presented diploma thesis is divided into three main chapters which are then divided into several subchapters. It contains 14 tables, 2 schemes, 6 pictures and 1 attachments, specifically a balance sheet and a profit and loss statement which, according to the Slovak legislation, make up one form.

The first chapter is focused on definition and categorization of micro accounting entity and it specifically deals with financial statements of micro accounting entity, with its legal revision, with users of its information and last but not least it is focused on specificities of individual parts of financial statements of micro accounting entity. The second chapter contains the definition of the main aim of the presented diploma thesis and also some partial aims that helped us to reach the main aim. This chapter includes also the methodology and methods of our research used in the process of writing. The final chapter deals with analysis of all parts of the financial statements of one hundred selected micro accounting entities with the division into current assets, non-currents assets, equity, obligations and profit and loss statement.

The final result of this diploma thesis contains the assessment whether the information shown in the financial statements of micro accounting entity is, from the point of view of its users, useful and relevant for the purpose of taking economic decisions.

Key words: Directive on the financial statements, financial statements, micro accounting entity, users, utility

Obsah

Úvod	9
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	10
1.1 <i>Transpozícia smernice o účtovných závierkach v slovenskej právnej úprave účtovníctva</i>	11
1.1.1 <i>Právna úprava účtovnej závierky</i>	11
1.1.2 <i>Kategorizácia účtovných jednotiek do veľkostných skupín</i>	13
1.2 <i>Používatelia informácií z účtovnej závierky a ich základné požiadavky</i>	16
1.3 <i>Osobitosti účtovnej závierky mikro účtovnej jednotky</i>	21
1.3.1 <i>Súvaha mikro účtovnej jednotky</i>	22
1.3.2 <i>Výkaz ziskov a strát mikro účtovnej jednotky</i>	24
1.3.3 <i>Poznámky mikro účtovnej jednotky</i>	25
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	27
3 Výsledky práce a diskusia	29
3.1 <i>Analýza súčastí účtovnej závierky vo vybraných mikro účtovných jednotkách</i>	29
3.1.1 <i>Analýza súvahy mikro účtovnej jednotky</i>	30
3.1.2 <i>Analýza výkazu ziskov a strát mikro účtovnej jednotky</i>	33
3.1.3 <i>Analýza poznámok mikro účtovnej jednotky</i>	36
3.2 <i>Analýza užitočnosti a relevantnosti vykazovaných skutočností v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky</i>	36
3.2.1 <i>Neobežný majetok</i>	37
3.2.2 <i>Obežný majetok</i>	39
3.2.3 <i>Vlastné imanie</i>	40
3.2.4 <i>Záväzky</i>	41
3.2.5 <i>Výkaz ziskov a strát</i>	44
3.2.6 <i>Poznámky</i>	47
3.3 <i>Výsledok analýzy a návrh odporúčaní vo vykazovaní a prezentovaní informácií v účtovnej účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky</i>	49
Záver	52
Zoznam použitej literatúry	54
Zoznam príloh	56

Zoznam tabuliek

- Tabuľka 1:** Prehľad opatrení Ministerstva financií Slovenskej republiky, ktoré upravujú účtovné závierky v členení podľa veľkostných skupín
- Tabuľka 2:** Kategorizácia účtovných jednotiek podľa zákona o účtovníctve
- Tabuľka 3:** Zjednodušená vertikálna štruktúra majetku a zdrojov majetku v súvahe mikro účtovnej jednotky
- Tabuľka 4:** Horizontálna štruktúra súvahy – stana aktív, strana pasív
- Tabuľka 5:** Zjednodušená vertikálna štruktúra výkazu ziskov a strát mikro účtovnej jednotky
- Tabuľka 6:** Horizontálna štruktúra výkazu ziskov a strát
- Tabuľka 7:** Štruktúra vykazovania neobežného a obežného majetku v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky
- Tabuľka 8:** Štruktúra vykazovania vlastného imania a záväzkov v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky
- Tabuľka 9:** Štruktúra vykazovania nákladov a výnosov v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky
- Tabuľka 10:** Analýza neobežného majetku vykazovaného v účtovných závierkach mikro účtovných jednotiek
- Tabuľka 11:** Analýza zásob vykazovaných v účtovných závierkach mikro účtovných jednotiek
- Tabuľka 12:** Analýza vlastného imania vykazovaného v účtovných závierkach mikro účtovných jednotiek
- Tabuľka 13:** Analýza záväzkov vykazovaných v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky
- Tabuľka 14:** Analýza výnosov a nákladov vykazovaných v účtovných závierkach mikro účtovných jednotiek

Zoznam schém

- Schéma 1:** Štruktúra účtovnej závierky v sústave podvojného účtovníctva
- Schéma 2:** Hierarchia kvalitatívnych charakteristík účtovných informácií podľa zákona o účtovníctve

Zoznam obrázkov

- Obrázok 1:** Vykazovanie celkovej sumy majetku v súvahe malej a veľkej účtovnej jednotky

Obrázok 2: Vykazovanie celkovej sumy majetku v súvahe mikro účtovnej jednotky

Obrázok 3: Vykazovanie čistého obratu v účtovnej závierke malej a veľkej účtovnej jednotke

Obrázok 4: Tabuľka záväzkov vybranej mikro účtovnej jednotky, zverejnená v poznámkach účtovnej závierky

Obrázok 5: Doplnujúce informácie o dôvode vzniku jednotlivých nákladov a výnosov vykázaných v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky

Obrázok 6: Odpisový plán pre jednotlivé druhy dlhodobého majetku v poznámkach konkrétnej analyzovanej účtovnej jednotky

Zoznam skratiek

atď. – a tak ďalej

EÚ – Európska únia

MF SR – Ministerstvo financií Slovenskej republiky

SR – Slovenská republika

ÚJ – účtovná jednotka

ÚZ – účtovná závierka

resp. – respektíve

t.j. –to je

OC – obstarávacia cena

VN – vlastné náklady

Úvod

Vstup Slovenskej republiky do Európskej únie ovplyvnil nie len politické a ekonomické dianie na Slovensku, ale do značnej miery aj účtovníctvo. V roku 2015 prešiel zákon o účtovníctve významnou novelizáciou, a to z dôvodu implementácie Smernice o účtovných závierkach na základe ktorej sú účtovné jednotky povinné zatriediť sa do jednej z troch veľkostných kategórií podnikov, a to: mikro účtovná jednotka, malá účtovná jednotka a veľká účtovná jednotka. Filozofiou Smernice o účtovných závierkach je „**najskôr myslieť na malých**“ čo znamená odbremeniť mikro účtovné jednotky od zdĺhavých a náročných administratívnych úkonov, ako aj zjednodušiť samotný proces zostavenia účtovnej závierky.

Prvá kapitola diplomovej práce sa zaoberá a bližšie popisuje proces implementácie Smernice o účtovných závierkach do slovenskej právnej úpravy a jej dopad na právnu úpravu účtovnej závierky. Výsledkom je nová povinnosť účtovných jednotiek zatriediť sa do jednej z veľkostných kategórií, a to na základe troch stanovených kritérií, ktoré sú bližšie definované v jednej z podkapitol. V druhej časti prvej kapitoly identifikujeme požiadavky rôznych skupín používateľov na informácie zverejnené v účtovnej závierke. Cieľom diplomovej práce je však zaoberať sa výhradne mikro účtovnou jednotkou, a preto v poslednej časti prvej kapitoly bližšie identifikujeme a opisujeme osobitosti jednotlivých súčastí účtovnej závierky mikro účtovnej jednotky.

Druhá kapitola obsahuje definíciu základného cieľa, ktorým je komplexne analyzovať účtovnú závierku mikro účtovnej jednotky z pohľadu informácií prezentovaných v jednotlivých súčastiach účtovnej závierky, za účelom preukázania, v akej miere a či vôbec má takáto prezentácia informácií pre používateľov dostatočnú a relevantnú vypovedaciu schopnosť.

Tretia kapitola je považovaná za jadro diplomovej práce, keďže obsahuje rozsiahlu analýzu účtovných závierok, vykonanú na vzorke sto mikro účtovných jednotiek. Prvá časť tretej kapitoly obsahuje teoretický opis súčastí účtovnej závierky, pričom sa detailne venuje jednotlivým položkám účtovných výkazov. Získané poznatky z analýzy opisujeme v druhej časti tretej kapitoly v členení na neobežný majetok, obežný majetok, vlastné imanie, záväzky výkaz ziskov a strát a poznámky. Posledná časť tretej kapitoly je venovaná záveru, ku ktorému sme dospeli ako i odporúčaniam, ktoré navrhujeme v oblasti legislatívy, etiky účtovníka, či samotného vnímania účtovnej profesie.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Narastajúci význam medzinárodného obchodu, a prehlbujúce sa ekonomické vzťahy medzi jednotlivými krajinami sveta, ovplyvňujú nielen ekonomické a politické rozhodnutia, ale i účtovníctvo, a to predovšetkým jeho výstup, účtovnú závierku. Problémom je, že vo svete existujú rôzne účtovné systémy, ktoré finalizujú získané informácie z účtovníctva do rozdielne formálne a obsahovo zostavených účtovných závierok. S cieľom zabezpečiť porovnateľnosť a transparentosť informácií z účtovných závierok zostavených jednotlivými štátmi, nie je možné ponechať účtovným jednotkám voľnosť pri voľbe formálnej a obsahovej stránky účtovnej závierky, ale naopak snažiť sa o jej harmonizáciu a reguláciu.

Európska únia, ktorej členským štátom je aj Slovenská republika, sa už viac ako dve desaťročia snaží o koordináciu a harmonizáciu právnych predpisov zaoberajúcich sa účtovnou závierkou. Výsledkom dlhoročnej práce je *Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ z 26. júna 2013 o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES a zrušujú sa smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS v znení neskorších predpisov* (ďalej aj „Smernica o účtovných závierkach“), ktorá bola implementovaná aj do slovenskej právnej úpravy účtovníctva.

Novou Smernicou o účtovných závierkach sa do zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o účtovníctve“) zaviedli tri veľkostné kategórie účtovných jednotiek a to:

- a) **mikro účtovná jednotka;**
- b) **malá účtovná jednotka;**
- c) **veľká účtovná jednotka.**

„Smernica o účtovných závierkach definuje ešte jednu veľkostnú skupinu účtovných jednotiek – stredne veľké podniky. Slovenská právna úprava účtovníctva však túto veľkostnú kategóriu neprevzala.“ (Blahušiaková, 2018)

V diplomovej práci sa budeme zaoberať mikro účtovnou jednotkou a jej účtovnou závierkou. V súčasnosti mikro účtovné jednotky plnia významnú úlohu v ekonomike Slovenskej republiky, keďže tvoria viac ako 50% zo všetkých účtovných jednotiek. S cieľom využiť v čo najväčšej miere ich potenciál je nevyhnutné, aby štát pre nich určil také povinnosti, ktoré im v podnikateľskej činnosti pomôžu a nebudú ich obmedzovať viac ako je potrebné.

1.1 Transpozícia smernice o účtovných závierkach v slovenskej právnej úprave účtovníctva

Slovenská republika je členským štátom Európskej únie už od roku 2004, z čoho jej plynie povinnosť podriaďiť sa právnym aktom tohto spoločenstva. Európska únia sa snaží zosúladiť právnu úpravu svojich členských štátov prostredníctvom smerníc, nariadení, rozhodnutí, odporúčaní a stanovísk. Smernice Európskej únie je možné považovať za akési pravidlá, ktoré sú implementované v určitom časovom období do národných právnych predpisov. Od roku 2004 bolo do slovenskej právnej úpravy účtovníctva implementovaných viacero smerníc, ktoré boli následne doplnené či zrušené. V roku 2013 vydal Európsky parlament v spolupráci s Radou Európskej únie, Smernicu o účtovných závierkach, ktorá nahrádza a dopĺňa zrušenú štvrtú a siedmu smernicu. Filozofiou tejto smernice je „**najskôr myslieť na malých**“ s cieľom odbremeniť mikro a malé účtovné jednotky od nákladných a časovo náročných administratívnych úkonov. Práve znížením administratívnych úkonov sa zvyšuje kvalita podnikateľského prostredia, čo napomáha k rozvoju mikro a malých účtovných jednotiek, podporuje sa zvýšenie zamestannosti a v neposlednom rade sa zvyšuje ekonomický rast krajiny.

Všetkým členským štátom tak vznikla povinnosť uviesť do účinnosti zákony, právne predpisy a opatrenia, ktoré by zabezpečili súlad so Smernicou o účtovných závierkach, a to najneskôr do 20. júla 2015.

1.1.1 Právna úprava účtovnej závierky

S cieľom zabezpečiť spoľahlivosť, užitočnosť a porovnateľnosť informácií z účtovnej závierky je účtovníctvo v Slovenskej republike v značnej miere regulované a to: zákonmi, opatreniami, vyhláškami a usmerneniami.

*„Základnou, všeobecne záväznou právnou normou, pre všetky typy účtovných jednotiek je **zákon o účtovníctve**, ktorý ustanovuje povinnosť viesť účtovníctvo a zostavovať účtovnú závierku. **Bližšie upravuje tieto tri oblasti:***

- rozsah, spôsob a preukázateľnosť vedenia účtovníctva;
- rozsah, obsah a preukázateľnosť účtovnej závierky;
- register účtovných závierok.“ (Šlosárová & Blahušiaková, 2017)

Zákon o účtovníctve nadobudol účinnosť 01. 01. 2003 a do roku 2018 bol viackrát novelizovaný. V súvislosti s implementáciou Smernice o účtovných závierkach schválila

Národná rada Slovenskej republiky dňa 30. októbra 2014 zákon č. 333/2014 Z. z., ktorým sa novelizuje zákon o účtovníctve. Od roku 2015 definuje zákon o účtovníctve nový typ účtovnej jednotky – **mikro účtovnú jednotku** a nariaďuje účtovným jednotkám povinnosť zatriediť sa do jednej z veľkostných kategórií - mikro účtovná jednotka, malá účtovná jednotka, veľká účtovná jednotka.

Ďalšou právnou normou, ktorá nadväzuje na zákon o účtovníctve sú **opatrenia pre oblasť účtovníctva, vydávané Ministersvom financií Slovenskej republiky**. Všetky účtovné jednotky bez ohľadu na veľkostnú kategóriu vedú účtovníctvo podľa Opatrenia MF SR č. 23054/200-92, ktorým sa ustanovujú **podrobnosti o postupoch účtovania**, ako aj rámcová účtová osnova pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov (ďalej aj „postupy účtovania“). Naopak opatrenia, ktorými sa **ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek účtovnej závierky**, nie sú jednotné pre všetky účtovné jednotky a líšia sa v závislosti od veľkostných kategórií. Z dôvodu transpozície Smernice o účtovných závierkach bolo vydané **Opatrenie MF SR č. 15464/2013- 74**, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre mikro účtovnej jednotky, (ďalej len „opatrenie o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky“). Každé samostatné opatrenie, ktoré je určené pre príslušnú veľkostnú skupinu účtovných jednotiek upravuje súvahu, výkaz ziskov a strát ako aj obsahovú náplň poznámok.

Tabuľka 1: Prehľad opatrení Ministerstva financií Slovenskej republiky upravujúce ich účtovné závierky v členení podľa veľkostných skupín

Veľkostná skupina	Opatrenia MF SR
Malá účtovná jednotka	Opatrenie MF SR z 3. decembra 2014 č. MF/23378/2014-74 , ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre malé účtovné jednotky, v znení neskorších predpisov
Veľká účtovná jednotka	Opatrenie MF SR z 3. decembra 2014 č. MF/23377/2014-74 , ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu, v znení neskorších predpisov

Mikro účtovná jednotka	Opatrenie MF SR z 11. decembra 2013 č. MF/15464/2013-74 , ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre mikro účtovné jednotky, v znení neskorších predpisov
-------------------------------	---

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: ŠLOSÁROVÁ & BLAHUŠIAKOVÁ, 2017

1.1.2 Kategorizácia účtovných jednotiek do veľkostných skupín

Od 1. januára 2015 upravuje zákon o účtovníctve v § 2 ods. 5 až 8 triedenie účtovných jednotiek do troch veľkostných skupín: **mikro, malé a veľké účtovné jednotky**. Toto triedenie účtovných jednotiek sa **vzťahuje na**:

- obchodnú spoločnosť;
- družstvo;
- fyzickú osobu – podnikateľa účtujúceho v sústave podvojného účtovníctva;
- fyzickú osobu – podnikateľa s trvalým pobytom na území SR, ktorý podniká podľa Obchodného zákonníka;
- pozemkovú spoločnosť.

Naopak triedenie **sa nevzťahuje** na účtovné jednotky ako napríklad:

- Národnú banku Slovenskej republiky;
- účtovnú jednotku, ktorá je subjektom verejného záujmu;
- účtovnú jednotku, ktorá zostavuje účtovnú závierku podľa IFRS.

Pre zatriedenie účtovnej jednotky do veľkostnej skupiny je potrebné posúdiť **tri veľkostné kritériá** a to:

- a) celkovú sumu majetku;
- b) čistý obrat;
- c) priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia.

Celková suma majetku predstavuje netto hodnotu majetku zistenú zo súvahy, ktorú vypočítame, keď od brutto hodnoty majetku odpočítame opravné položky a oprávky vytvorené k dlhodobému odpisovanému majetku. Tento postup výpočtu použijeme v prípade malej a veľkej účtovnej jednotky, ktoré uvádzajú údaje za bezprostredne predchádzajúce účtovné

obdobie v netto hodnote a za bežné účtovné obdobie v členení na brutto, korekcia, netto. V prípade mikro účtovnej jednotky je proces zisťovania celkovej sumy majetku jednoduchší, keďže je hodnota majetku vykazovaná v účtovnej závierke už v netto ocenení, a to v bezprostredne predchádzajúcom účtovnom období i v bežnom účtovnom období.

Obrázok 1: Vykazovanie celkovej sumy majetku v súvahe malej a veľkej účtovnej jednotky

UZPODv14_2		Súvaha		DIČ		IČO		Barcode	
Úč POD 1 - 01									
Označenie a	STRANA AKTÍV b	Číslo riadku c	Bežné účtovné obdobie		Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie				
			1	2	Netto 3				
			Brutto - časť 1	Netto 2					
			Korekcia - časť 2						
	SPOLU MAJETOK r. 02 + r. 33 + r. 74	01							

Zdroj: Príloha č.1 k opatreniu o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky

Obrázok 2: Vykazovanie celkovej sumy majetku v súvahe mikro účtovnej jednotky

UZMUJv14_2		Súvaha		DIČ		IČO		Barcode	
Úč MÚJ 1 - 01									
Označenie a	STRANA AKTÍV b	Číslo riadku c	Bežné účtovné obdobie		Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie				
			Netto 1		Netto 2				
	SPOLU MAJETOK r. 02 + r. 14	01							

Zdroj: Príloha č. 1 k opatreniu o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky

Podľa § 2 ods. 15 zákona o účtovníctve tvoria **čistý obrat** výnosy dosahované z predaja výrobkov, tovarov a služieb po odpočítaní zliav. Do čistého obratu sa započítavajú aj iné výnosy po odpočítaní zliav tej účtovnej jednotky, ktorej predmetom činnosti je dosahovanie iných výnosov, ako sú výnosy z predaja výrobkov, tovarov a služieb. Inými slovami je čistý obrat výnos dosiahnutý z činnosti, ktorá je predmetom podnikania účtovnej jednotky. Podnikatelia ho vypočítajú ako súčet výnosov účtovaných na účtoch účtovej skupiny 60 – *Tržby za vlastné výkony a tovar*, v špecifických prípadoch aj na účte 662 – *Úroky* (napr. lízingové spoločnosti). Malé a veľké účtovné jednotky vykazujú čistý obrat vo výkaze ziskov a strát na prvom riadku výkazu 01 – *Čistý obrat*. Na porovnanie, výkaz ziskov a strát pre mikro účtovné jednotky riadok čistý obrat neobsahuje. V prípade mikro účtovnej jednotky informáciu o čistom obrate získame manuálnym napočítaním súm vykázaných na účte 601 – *Tržby za vlastné výroby*, 602 – *Tržby z predaja služieb*, 604 – *Tržby za tovar*, prípadne 662 – *Úroky*.

Obrázok 3: Vykazovanie čistého obratu v účtovnej závierke malej a veľkej účtovnej jednotky

UZPODV14_10		DlČ		IČO			
Výkaz ziskov a strát Úč POD 2 - 01							
Ozna- čenie a	Text b	Číslo riadku c	Skutočnosť				
			bežné účtovné obdobie 1	bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie 2			
*	Čistý obrat (časť účt. tr. 6 podľa zákona)	01					

Zdroj: Príloha č.1 k opatreniu o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky

Priemerný prepočítaný počet zamestnancov nie je bližšie definovaný v zákone o účtovníctve. Účtovná jednotka ho zistí ako priemerný evidenčný počet zamestnancov, ktorý je prepočítaný na plne zamestnaných v jednotlivých štvrtrokoch v účtovnom období.

Tabuľka 2: Kategorizácia účtovných jednotiek podľa zákona o účtovníctve

Kategória účtovnej jednotky	Veľkostné kritéria		
	Celková suma majetku	Čistý obrat	Priemerný prepočítaný počet zamestnancov
Mikro účtovná jednotka	$\leq 350\,000\ \text{€}$	$\leq 700\,000\ \text{€}$	≤ 10
Malá účtovná jednotka	$> 350\,000 \leq 4\,000\,000\ \text{€}$	$> 700\,000 \leq 8\,000\,000\ \text{€}$	$> 10 \leq 50$
Veľká účtovná jednotka	$> 4\,000\,000\ \text{€}$	$> 8\,000\,000\ \text{€}$	> 50

Zdroj: vlastné spracovanie podľa zákona o účtovníctve

Účtovná jednotka sa zatriedi do jednej z kategórií iba v prípade, ak spĺňa aspoň dve veľkostné kritéria, a to v dvoch bezprostredne po sebe nasledujúcich účtovných obdobiach. Toto zatriedenie je povinná vykonať ihneď k prvému dňu účtovného obdobia. Zákon o účtovníctve nariaďuje účtovnej jednotke zostať vo zvolenej veľkostnej kategórii aj nasledujúce účtovné obdobie. Ak by však v priebehu existencie účtovnej jednotky prišlo k zmene a účtovná jednotka by už nespĺňala konkrétne veľkostné kritériá, je nevyhnutné zmeniť zatriedenie do inej vhodnej veľkostnej kategórii, a to od začiatku nasledujúceho účtovného obdobia po dvoch bezprostredne po sebe idúcich účtovných obdobiach, v ktorých prestala spĺňať veľkostné kritéria definované v § 2 ods. 5 až 8. Výnimkou je však situácia, ak sa účtovná jednotka dostane do **konkurzu** či **likvidácie**. V takomto prípade nie je potrebné, aby menila svoje zatriedenie do veľkostnej kategórii, ale zostáva vo svojej pôvodnej kategórii.

Zákon o účtovníctve dáva všetkým účtovným jednotkám, ktoré spĺňajú veľkostné kritéria pre mikro účtovné jednotky **možnosť voľby** postupovať ako mikro účtovná jednotka, alebo zvoliť si možnosť postupovať ako malá účtovná jednotka. Ak sa raz však účtovná jednotka rozhodne pre možnosť byť MIKRO, a teda využívať všetky zvýhodnenia, ktoré sa k nej viažu, je povinná zostať v tejto veľkostnej kategórii všetky nasledujúce účtovné obdobia, pokiaľ bude spĺňať stanovené kritéria. Z vyššie uvedených veľkostných kritérií vyplýva mikro účtovnej jednotke jedno z mnohých zvýhodnení a síce, že jej výrazne jednoduchšia účtovná závierka nepodlieha povinnosti auditu.

1.2 Používatelia informácií z účtovnej závierky a ich základné požiadavky

Základným cieľom účtovnej závierky je poskytovať informácie o účtovnej jednotke rôznym záujemcom, ktorých rozdeľujeme do dvoch skupín a to na:

- **používateľov informácií z účtovnej závierky;**
- **ostaných záujemcov.**

*„Medzi **používateľov** informácií z účtovnej závierky (ďalej len „používatelia“) môžeme zaradiť právnické a fyzické osoby, ktoré na základe týchto informácií prijímajú rozhodnutia vo vzťahu ku konkrétnej účtovnej jednotke.“* (Šlosárová, 2016). Ich základnou požiadavkou je, aby informácie prezentované v účtovnej závierke naozaj **zodpovedali skutočnosti** a zároveň boli **užitočné**.

Naopak do skupiny **záujemcov** zaraďujeme osoby, ktoré informácie z účtovnej závierky využívajú k rôznym analýzám či overovaniam. V porovnaní s používateľmi neprijímajú na základe zistených informácií žiadne rozhodnutia. Ide napríklad o audítorov, ktorých úlohou je overiť informácie zverejnené v účtovnej závierke a následne na ne vyjadriť svoj názor, finančných analytikov či náhodných čitateľov.

Zákon o účtovníctve bližšie nedefinuje používateľov informácií z účtovníctva, venuje sa iba požiadavkam, ktoré majú používatelia na informácie prezentované v účtovnej závierke. Za základné sa však považuje členenie používateľov z hľadiska prístupu, ktorý majú k informáciám o konkrétnej účtovnej jednotke. Rozlišujeme tak **externých** a **interných používateľov**.

Do skupiny **interných používateľov** zaraďujeme subjekty, ktoré majú prístup nielen k informáciám, ktoré sú zverejňované v účtovnej závierke, ale aj k ďalším detailným informáciám, ktoré môžu dokonca aj ovplyvňovať. Tieto informácie účtovná jednotka využíva najmä pri prijímaní dôležitých rozhodnutí, plánovaní či kontrole. Do skupiny interných používateľov zaraďujeme manažérov, prípadne investorov, ktorí sú zároveň aj manažermi. Manažéri účtovnej jednotky sú osoby, ktoré sú zodpovedné za riadenie a nepretržitý chod účtovnej jednotky.

Do skupiny **externých používateľov** zaraďujeme subjekty, ktoré majú prístup iba k údajom zverejňovaným formou účtovnej závierky, resp. výročnej správy. Patria sem napr. :

- **Investori** - ide o budúcich investorov, alebo súčasných vlastníkov, ktorí však nie sú manažermi účtovnej jednotky. Keďže poskytujú účtovnej jednotke kapitál, zaujímajú sa najmä o riziko, ktoré je s ním spojené a o návratnosť investovaného kapitálu. Ďalej vyžadujú informácie, ktoré im pomáhajú pri rozhodovaní, či by mali svoj podiel v spoločnosti naďalej držať, alebo ho predať, prípadne kúpiť podiel v inej účtovnej jednotke. Akcionárov v akciových spoločnostiach zaujíma najmä schopnosť účtovnej jednotky dosahovať zisk, pretože iba v takom prípade im môže spoločnosť vyplácať dividendy. Podobne v spoločnosti s ručením obmedzeným majú spoločníci záujem o informáciu, či bude účtovná jednotka schopná vyplácať podiel na zisku, alebo nie. Tieto informácie sú pre investorov najrelevantnejšie a na základe nich sa rozhodujú, ako ďalej nakladať s ich voľnými peňažnými prostriedkami.
- **Finanční veritelia** – predstavujú banky a iné subjekty, ktoré poskytujú účtovnej jednotke peňažné prostriedky formou dlhodobého, krátkodobého úveru či pôžičky. Od účtovnej jednotky vyžadujú vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov navýšených o úrok. Z tohto dôvodu sa zaujímajú najmä o likviditu a solventnosť účtovnej jednotky, teda schopnosť účtovnej jednotky splácať svoje záväzky v dohodnutom čase.
- **Zamestnanci** – z dôvodu istoty v zamestnaní ako aj budúcej perspektívy sa zamestnanci zaujímajú najmä o stabilitu účtovnej jednotky a schopnosť zamestnávateľa plniť si svoje mzdové povinnosti voči zamestnancom a voči inštitúciám sociálneho a zdravotného poistenia.

- **Dodávateľia** – podobne ako finanční veritelia aj dodávateľia sa zaujímajú o to, či je účtovná jednotka schopná uhrádzať svoje záväzky načas. V prípade, ak ide o dodávateľov, ktorí dodávajú tovar v pravidelných časových intervaloch, je pre nich dôležité vedieť o prípadných zmenách, ktoré by mohli narušiť nepretržité pokračovanie činnosti účtovnej jednotky.
- **Odberateľia** – zaujímajú sa o ceny, sortiment, dostupnosť, či kvalitu tovarov a služieb. Pri väčších a finančne náročnejších nákupoch si odberateľia overujú aj informácie o spoľahlivosti účtovnej jednotky.
- **Vláda a štátne orgány** – vyžadujú predovšetkým informácie potrebné na vyčíslenie daní, ktoré je účtovná jednotka povinná odvieť štátu. V prípade, ak bola účtovnej jednotke poskytnutá zo strany štátu dotácia, respektíve sa účtovná jednotka stala žiadateľom o dotáciu, štátne orgány sa informujú, na aký účel bola, alebo bude dotácia použitá. V neposlednom rade štát využíva informácie z účtovnej závierky na rôzne štatistické účely.

Medzi externých používateľov zaraďujeme aj **verejnosť** či **konkurenčné podniky**, ktoré sa taktiež zaujímajú o účtovnú jednotku a snažia sa o nej získať dostatok potrebných informácií.

Ako vidíme, používateľov, ktorí využívajú informácie z účtovnej závierky, je veľmi veľa a sú rôzneho typu. Účtovníctvo účtovnej jednotky však nie je schopné naplniť informačné potreby všetkých používateľov. Neexistuje žiadna stanovená hierarchia o postupe, v akom sa poskytujú informácie o účtovnej jednotke, ale za primárne sa považuje naplnenie informačných potrieb veriteľov účtovnej jednotky, t.j. poskytovateľov rizikového kapitálu.

Aby boli používatelia schopní na základe informácií z účtovnej závierky prijať relevantné rozhodnutia, musia najskôr porozumieť činnosti účtovnej jednotky, nadobudnúť dostatok vedomostí v oblasti účtovníctva, a v neposlednom rade analyzovať informácie z účtovnej závierky s dostatočnou starostlivosťou. Najdôležitejšou požiadavkou používateľov smerovanou na informácie z účtovníctva je, aby boli **užitočné**, inak povedané, aby zodpovedali skutočnosti. Užitočnosť informácií je v účtovníctve charakterizovaná vlastnosťami, ktoré sú označované ako **kvalitatívne charakteristiky informácií z účtovníctva**. Právna úprava kvalitatívnych charakteristík informácií z účtovníctva je nejednotná tak v národnej ako

i v nadnárodnej úprave účtovníctva. V Slovenskej republike je táto problematika upravená v zákone o účtovníctve, ale iba veľmi stručne.

Pri používateľoch informácií z účtovnej závierky sme uviedli, že neexistuje žiadna hierachia v postupnosti uspokojovania potrieb jednotlivých používateľov. V prípade kvalitatívnych charakteristík, však takáto hierarchia požiadaviek existuje. Zákon o účtovníctve v § 17 ods. 9 definuje, že „*informácie v účtovnej závierke musia byť pre používateľa užitočné, pričom sa posudzujú z hľadiska ich významnosti. Informácia sa v tom prípade považuje za významnú, ak by jej neuvedenie, alebo chybné uvedenie v účtovnej závierke mohlo ovplyvniť rozhodnutie, či úsudok používateľa.*“ Okrem toho, že musia byť významné, je potrebné, aby spĺňali aj ďalšie vlastnosti a to: **zrozumiteľnosť, porovnateľnosť a spoľahlivosť**.

Informácie v účtovnej závierke sú **zrozumiteľné**, ak sú vykazované v účtovnej závierke spôsobom, ktorý umožní osobe, ktorá má dostatok vedomostí o danej účtovnej jednotke pochopiť ich obsah. S cieľom zabezpečiť zrozumiteľnosť informácií v účtovnej závierke nariaďuje zákon o účtovníctve viesť účtovníctvo a zostavovať účtovnú závierku:

- v štátnom jazyku;
- v súlade s platnými účtovnými metódami a účtovnými zásadami;
- spôsobom, na základe ktorého sa bude dať s istotou určiť obsah účtovných záznamov vzhľadom na použité formy účtovných záznamov.

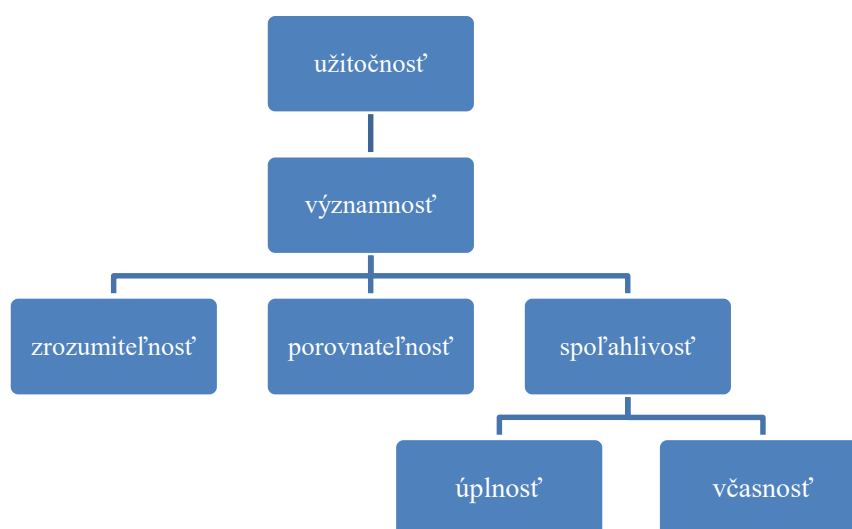
Informácie v účtovnej závierke sa považujú za **porovnateľné**, ak účtovná jednotka používa v danom účtovnom období rovnaké účtovné metódy a účtovné zásady, aké používala v predchádzajúcom účtovnom období, a ak bola účtovná závierka zostavená za predpokladu, že účtovná jednotka bude nepretržite pokračovať vo svojej podnikateľskej činnosti, t. j. najmenej 12 mesiacov odo dňa, ku ktorému zostavila riadnu účtovnú závierku. V prípade, ak by v podniku nastali skutočnosti, na základe ktorých by účtovná jednotka musela zmeniť účtovné zásady, účtovné metódy, alebo by plánovala pozastaviť resp. ukončiť svoju činnosť, je potrebné, aby o tom informovala v poznámkach účtovnej jednotky, a tak zabezpečila porovnateľnosť informácií.

Informácie v účtovnej závierke sú **spoľahlivé**, ak účtovná závierka dokáže zabezpečiť, že „*účtovná závierka poskytuje používateľom verný a pravdivý obraz o všetkých skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva ako aj o finančnej situácii účtovnej jednotky a zároveň sú tieto informácie úplné a včasné.*“ (Soukupová, 2008)

Pri vlastnosti **úplnosť** informácií predpokladáme, že účtovná jednotka zaúčtovala do účtovného obdobia všetky účtovné prípady, ktoré s daným obdobím vecne a časovo súvisia. Úplnosť informácií v účtovnej závierke je potrebné posúdiť vždy z hľadiska ich významnosti a nákladovosti. Nevýznamné informácie a informácie, pri ktorých sú náklady na ich získanie vyššie ako samotný úžitok z nich, sa v účtovnej závierke nevykazujú.

Informácie vykázané v účtovnej závierke sú **včasné**, ak bola účtovná závierka zostavená najneskor do šiestich mesiacov odo dňa, ku ktorému sa účtovná závierka zostavuje (ak to osobitý predpis neustanovuje inak). Znamená to, že čo najskôr po skončení účtovného obdobia, by sa mali informácie dostať k používateľom, pretože ak budú poskytnuté neskôr, môžu byť na prijímanie dôležitých rozhodnutí neaktuálne a tým pádom irelevantné.

Schéma 1: Hierarchia kvalitatívnych charakteristík účtovných informácií podľa zákona o účtovníctve



Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠLOSÁROVÁ, 2016

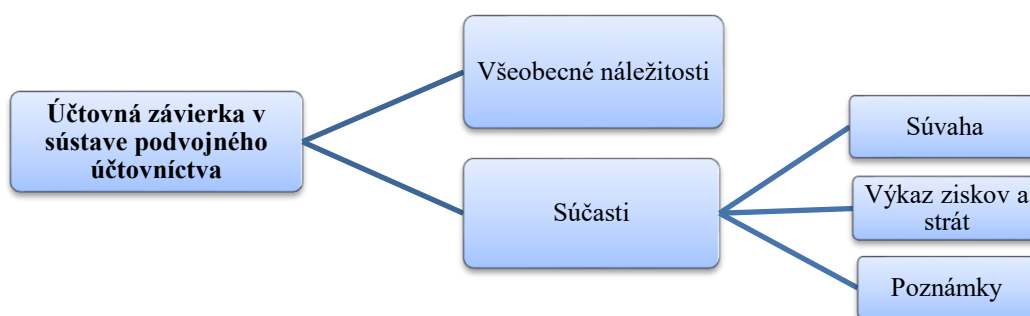
Po zhrnutí všetkých kvalitatívnych charakteristík informácií z účtovníctva vieme, že používatelia vyhľadávajú **užitočné informácie**, ktoré sú výsledkom účtovníctva vedeného v súlade s účtovnými metódami a účtovnými zásadami platnými v slovenskej právnej úprave účtovníctva. „**Účtovné zásady** predstavujú súbor pravidiel, komplex uznaných praktických poznatkov a zákonitostí, ktoré účtovná jednotka dodržiava pri vedení účtovníctva a zostavovaní účtovnej záviery“ (Šlosárová, 2016). Za najdôležitejšiu spomedzi všetkých účtovných zásad sa považuje **zásada verného a pravdivého zobrazenia skutočností**, ktoré sú predmetom účtovníctva. **Účtovné metódy** predstavujú postupy účtovnej jednotky, ktoré aplikuje pri vedení

účetníctva a zostavovaní účtovnej závierky, a tým dodržiava zákonom stanovené účtovné zásady. Z uvedeného vyplýva, že zatiaľ čo účtovné zásady predstavujú pre účtovnú jednotku pravidlá, ktoré je nevyhnutné pri vedení účetníctva a pri zostavení účtovnej závierky hlavným účtovníkom dodržiavať, kvalitatívne charakteristiky reprezentujú vlastnosti účtovných informácií, ktoré vyžadujú používatelia na uspokojenie informačných potrieb.

1.3 Osobitosti účtovnej závierky mikro účtovnej jednotky

Zákon o účetníctve v § 17 ods. 1 definuje účtovnú závierku ako „**štruktúrovanú prezentáciu skutočností, ktoré sú predmetom účetníctva, poskytované osobám, ktoré tieto informácie využívajú**“. Účtovnú závierku v sústave podvojného účetníctva tvoria **všeobecné náležitosti** a **súčasti**, konkrétne súvaha, výkaz ziskov a strát a poznámky

Schéma 2: Štruktúra účtovnej závierky v sústave podvojného účetníctva



Zdroj: Vlastné spracovanie podľa SOUKUPOVÁ & ŠLOSÁROVÁ & BAŠTINCOVÁ (2004)

Základným cieľom účtovnej závierky či už mikro, malej, alebo veľkej účtovnej jednotky je „*poskytovať informácie o finančnej situácii, výnosnosti a peňažných tokoch podniku, ktoré sú užitočné pre používateľov najmä pri ich ekonomickom rozhodovaní.*“ (Máziková & Mateášová, 2016). Spoločnou vlastnosťou účtovnej závierky všetkých kategórií účtovných jednotiek je skutočnosť, že poskytuje verný a pravdivý obraz o účtovnej jednotke, jej majetku, zdrojoch majetku a výsledku hospodárenia. V čom je medzi nimi však zásadný rozdiel, je usporiadanie, označenie, obsahové vymedzenie ako i rozsah údajov zverejnených v účtovnej závierke.

Tento rozdiel je spôsobený implementáciou Smernice o účtovných závierkach do zákona o účetníctve, ktorej základným cieľom je znížiť administratívnu záťaž menším účtovným jednotkám a zároveň aj samotný proces zostavenia účtovnej závierky. Pre mikro účtovné jednotky v porovnaní s ostatnými účtovnými jednotkami sú charakteristické

zjednodušené postupy účtovania, ktoré sa týkajú napríklad : oceňovania cenných papierov a podielov reálnou hodnotou, účtovania na účtoch časového rozlíšenia, oceňovania a účtovania derivátov atď. Zjednodušené sú následne forma i obsah účtovnej závierky, ktorú mikro účtovné jednotky zostavujú. Tieto rozdiely naozaj výrazným spôsobom znižujú náročnosť zostavenia účtovnej závierky, na druhej strane vzniká otázka, či má takto zostavená účtovná závierka dostatočnú vypovedaciu schopnosť pre používateľov, a teda či napĺňa základný cieľ účtovnej závierky.

Účtovná závierka má v podmienkach Slovenskej republiky striktné vymedzenú štruktúru a hoci je tvorená viacerými súčasťami, je nevyhnutné vnímať ju ako celok, t.j. neposudzovať súčasti jednotlivo, ale spoločne. Okrem súčastí účtovnej závierky je dôležité brať do úvahy aj **všeobecné náležitosti**, ktoré sa nachádzajú na prvej strane účtovnej závierky. Obsahovo **identifikujú účtovnú jednotku**, konkrétne uvedením obchodného mena, alebo názvu účtovnej jednotky, sídla účtovnej jednotky či identifikačného čísla, **identifikujú účtovnú závierku** uvedením dňa, ku ktorému účtovná jednotka zostavuje účtovnú závierku ako aj obdobia, za ktoré sa účtovná závierka zostavuje, **potvrdzujú zodpovednosť** účtovnej jednotky za vedenie bežného účtovníctva a zostavenie účtovnej závierky podpisom a uvádzajú aj **iné údaje** ako napríklad druh účtovnej závierky či dátum schválenia účtovnej závierky.

1.3.1 Súvaha mikro účtovnej jednotky

Súvaha sa považuje za najdôležitejšiu zo súčastí účtovnej závierky. „**Predstavuje formalizovaný prehľad majetku účtovnej jednotky v členení na druhy majetku (strana aktív) a zdroje majetku (strana pasív) v peňažnom vyjadrení k určitému dátumu.**“ (Šlosárová, 2016). Inými slovami povedané, pre súvahu je charakteristický dvojaký pohľad na majetok, t.j. vždy sa naň pozerá z hľadiska charakteru, či ide o nehmotný, hmotný, alebo finančný majetok a na druhej strane rieši otázku, či bol majetok nadobudnutý vlastnými, alebo cudzími zdrojmi krytia. Účtovná jednotka preto zostavuje súvahu v horizontálnej podobe, t. j. účtovnej forme, ktorá je skonštruovaná na základe **bilančného princípu** (majetok = vlastné imanie a záväzky). Údaje o majetku a zdrojoch krytia majetku sa v súvahe vykazujú vždy v dvoch po sebe nasledujúcich účtovných obdobiach, a to v celých eurách.

Štruktúra výkazu nie je jednotná pre všetky typy účtovných jednotiek. Mikro účtovná jednotka má vzor tlačiva súvahy uverejnený v prílohe Opatrenia účtovnej závierke pre mikro

úctovné jednotky (*Súvaha Úč MÚJ 1-01*). Rozsah súvahy mikro úctovnej jednotky je v porovnaní s malou a veľkou úctovnou jednotkou kratší. Súvahu tvorí 45 riadkov. Na strane aktív sa vykazuje majetok a na strane pasív zdroje majetku. Jednotlivé riadky sú ďalej rozdelené do dvoch stĺpcov a to na bežné úctovné obdobie (stĺpec 1) a bezprostredne predchádzajúce úctovné obdobie (stĺpec 2).

Na strane **aktív** vykazuje mikro úctovná jednotka majetok v netto ocenení, t. j. v úctovnej hodnote, čo znamená, že cenu, za ktorú sa majetok obstaral, ako aj opravné položky a oprávky vytvorené k majetku sa zo súvahy úctovnej jednotky nedozvieme. Majetok sa v súvahe člení z hľadiska:

- vzťahu k prevádzkovému cyklu (neobežný, obežný);
- času (dlhodobý, krátkodobý);
- charakteru majetku (hmotný, nehmotný, finančný);
- likvidnosti.

Na strane **pasív** vykazuje mikro úctovná jednotka zdroje majetku, ktoré sa členia z hľadiska:

- vlastníctva (cudzie zdroje, vlastné zdroje);
- času (dlhodobé a krátkodobé).

V konečnom dôsledku sa však jednotlivé členenia majetku a zdrojov majetku navzájom skombinujú do jedného celku a vytvoria tak **vertikálnu štruktúru súvahy**, ktorá predstavuje poradie, v akom sa jednotlivé súvahové položky vykazujú.

S oceňovaním majetku a zdrojov majetku súvisí **horizontálna štruktúra majetku**, ktorá obsahuje údaje v netto ocenení za bežné úctovné obdobie a bezprostredne predchádzajúce úctovné obdobie. Je tvorená týmito stĺpcami:

Tabuľka 4: Horizontálna štruktúra súvahy – strana aktív, strana pasív

Označenie a	STRANA AKTÍV b	Číslo riadku c	Bežné úctovné obdobie Netto 1	Bezprostredne predchádzajúce úctovné obdobie Netto 2
Označenie a	STRANA PASÍV b	Číslo riadku c	Bežné úctovné obdobie 3	Bezprostredne predchádzajúce úctovné obdobie 4

Zdroj: Príloha č. 1 k opatreniu o úctovnej závierke pre mikro úctovné jednotky

Tabuľka 3: Zjednodušená vertikálna štruktúra majetku a zdrojov majetku v súvahe mikro účtovnej jednotky

Súvaha k	
Strana aktív	Strana pasív
Spolu majetok	Spolu vlastné imanie a záväzky
Neobežný majetok	Vlatné imanie
Dlhodobý nehmotný majetok	Základné imanie
Dlhodobý hmotný majetok	Kapitálové fondy
Dlhodobý finančný majetok	Fondy zo zisku
Obežný majetok	Oceňovacie rozdiely
Zásoby	Nerozdelený zisk alebo neuhradená strata minulých rokov
Dlhodobé pohľadávky	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení
Krátkodobé pohľadávky	Záväzky
Finančný majetok	Dlhodobé záväzky okrem rezerv a úverov
	Dlhodobé rezervy
	Dlhodobé bankové úvery
	Krátkodobé záväzky okrem rezerv, úverov a výpomocí
	Krátkodobé rezervy
	Bežné bankové úvery
	Krátkodobé finančné výpomoci

Zdroj: spracované podľa opatrenia o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky

1.3.2 Výkaz ziskov a strát mikro účtovnej jednotky

Výkaz ziskov a strát poskytuje informácie o výnosnosti účtovnej jednotky, objasňuje tvorbu výsledku hospodárenia za konkrétne účtovné obdobie a bližšie uvádza náklady a výnosy, z ktorých výsledok hospodárenia vznikol. Ide o druhú najdôležitejšiu súčasť účtovnej závierky, ktorá úzko súvisí a priamo nadväzuje na súvahu účtovnej jednotky, a to konkrétne prostredníctvom súvahovej položky *Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení*, ktorý je vo výkaze ziskov a strát vyčíslený ako rozdiel výnosov a nákladov dosiahnutých účtovnou jednotkou v bežnom účtovnom období.

Štruktúra výkazu podobne ako pri súvahe nie je jednotná pre všetky veľkostné kategórie účtovných jednotiek. Vzor výkazu je súčasťou prílohy Opatrenia o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky (*Výkaz ziskov a strát Úč MÚJ 2- 01*). Tvorí ho 38 riadkov. Pre výkaz ziskov a strát je charakteristická **horizontálna forma prezentácie**, ktorá sa vyznačuje tým, že sa oddelene vykazujú náklady na ľavej strane a výnosy na pravej strane. Výsledok hospodárenia reprezentuje vyrovnávaciu položku, ktorá závisí od toho, či účtovná jednotka dosiahla zisk, alebo stratu.

Údaje vo výkaze ziskov a strát uvádza mikro účtovná jednotka za bežné účtovné obdobie ako aj za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie, pričom ide o sumy vyčíslené v celých eurách rastúcim spôsobom od začiatku účtovného obdobia až do dňa, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Obsahom výkazu ziskov a strát sú konečné stavy výsledkových účtov, ktoré sa vykazujú v členení na hospodársku a finančnú činnosť v stanovenej **vertikálnej štruktúre**.

Tabuľka 5: Zjednodušená vertikálna štruktúra výkazu ziskov a strát mikro účtovnej jednotky

Výkaz ziskov a strát k	
Výnosy z hospodárskej činnosti spolu	
Náklady na hospodársku činnosť spolu	
Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti	
Pridaná hodnota	
Výnosy z finančnej činnosti spolu	
Náklady na finančnú činnosť spolu	
Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti	
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením	
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení	

Zdroj: spracované podľa opatrenia o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky

Horizontálna štruktúra výkazu ziskov a strát podobne ako v súvahe je zameraná na ocenenie výsledkových položiek, v členení na bežné účtovné obdobie a bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie.

Tabuľka 6: Horizontálna štruktúra výkazu ziskov a strát

Označenie a	Text b	Číslo riadku c	Bežné účtovné obdobie 1	Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie 2
----------------	-----------	----------------------	----------------------------	--

Zdroj: Príloha č. 1 k opatreniu o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky

1.3.3 Poznámky mikro účtovnej jednotky

Treťou, no rozhodne nie najmenej podstatnou súčasťou účtovnej závierky, sú poznámky účtovnej jednotky, ktorých úlohou je poskytovať vysvetľujúce a doplňujúce údaje o súvahe a výkaze ziskov a strát. V súlade s opatrením o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky § 4 ods. 1 je nevyhnutné poznámky zostaviť spôsobom, aby poskytovali užitočné, významné, zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé informácie pre používateľov. Z poznámok

by sa mal čitateľ dozvedieť informácie, ktoré sa nevykazujú v dvoch vyššie spomenutých súčiastiach účtovnej závierky. Ide napríklad o účtovné metódy a účtovné zásady, ktoré účtovná jednotka používala v bežnom účtovnom období ako aj informácie o skutočnostiach, ktoré nastali v účtovnej jednotke, ale ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, nie sú obsahom súvahy a výkazu ziskov a strát, hoci môžu významným spôsobom ovplyvniť finančnú situáciu, alebo nepretržité pokračovanie v činnosti účtovnej jednotky.

Keďže je základným cieľom Smernice o účtovných závierkach zjednodušiť administratívnu prácu mikro účtovným jednotkám, je obsah ich poznámok najstručnejší v porovnaní s malými a veľkými účtovnými jednotkami. Obsahová náplň poznámok pre mikro účtovné jednotky je súčasťou prílohy Opatrenia o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky (*Poznámky Úč MÚJ 3-01*) v ktorej sa uvádza, aké informácie musí účtovná jednotka zverejniť v poznámkach. Ide o:

- **Čl. 1 Všeobecné údaje;**
- **Čl. II Informácie o prijatých postupoch;**
- **Čl. III Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát.**

V prípade, ak sa účtovná jednotka rozhodne, môže v poznámkach vykazovať aj informácie, ktoré sú nad rámec obsahovej náplne upravenej v opatrení o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky. Rozsah, ako aj spôsob, akým sú informácie v poznámkach zverejňované, závisia výlučne od rozhodnutia samotnej účtovnej jednotky. Vo väčšine prípadov sa informácie v poznámkach uvádzajú kombinovane, t.j. slovne aj číslene, ak ide o peňažné sumy, v prípade mikro účtovných jednotiek je potrebné uvádzať ich v celých eurách. Účtovná jednotka sa môže rozhodnúť či bude využívať tabuľkovú, alebo opisnú formu, prípadne ich kombináciu. V prípade mikro účtovnej jednotky sa informácie v poznámkach vykazujú vždy iba za bežné účtovné obdobie.

2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Hlavným cieľom diplomovej práce je komplexná analýza účtovných závierok mikro účtovnej jednotky z pohľadu informácií prezentovaných v jednotlivých súčastiach účtovnej závierky, za účelom preukázania, v akej miere a či vôbec má takáto prezentácia informácií pre používateľov dostatočnú a relevantnú vypovedaciu schopnosť.

Na dosiahnutie hlavného cieľa je najskôr nevyhnutné vytýčiť si viaceré **čiasťkové ciele** akými sú:

- analyzovať mieru implementácie Smernice o účtovných závierkach do slovenskej právnej úpravy účtovníctva a jej dopad na právnu úpravu účtovnej závierky;
- definovať proces kategorizácie účtovných jednotiek do veľkostných skupín;
- podrobne identifikovať používateľov informácií z účtovnej závierky a ich základné požiadavky;
- identifikovať osobitosti všetkých súčastí účtovnej závierky mikro účtovnej jednotky;
- analyzovať súčasti účtovnej závierky vo vybraných mikro účtovných jednotkách;
- analyzovať užitočnosť a relevantnosť vykazovaných skutočností v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky;
- vyhodnotiť výsledky analýzy a navrhnúť odporúčania vo vykazovaní a prezentovaní informácií v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky.

V prvej kapitole diplomovej práce *Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí* sa venujeme základným východiskovým oblastiam, ktoré nám pomôžu pri analýze účtovnej závierky mikro účtovnej jednotky. Pri ich spracovaní sme využívali najmä poznatky z odbornej študijnej literatúry, právnych predpisov, internetových zdrojov, či odborných časopisov. Nevyhnutné na spracovanie získaných informácií bolo využitie **metódy analýzy** a **metódy komparácie**, a to najmä pri porovnávaní všeobecných požiadaviek a obsahovej náplne všetkých súčastí účtovnej závierky jednotlivých veľkostných kategórií účtovných jednotiek. Vždy sme postupovali od všeobecného ku konkrétnemu využitiu **metódy syntézy**.

V tretej kapitole *Výsledky práce a diskusia* sme vychádzali najmä z informácií a poznatkov získaných od rôznych účtovných jednotiek, doplnených o informácie získané z portálu www.registeruz.sk. Najčastejšie využívanou metódou bola **metóda analýzy**, keďže bolo potrebné podrobne rozanalyzovať sto účtovných závierok rôznych účtovných jednotiek. V závere práce sme využitím **metódy indukcia a zovšeobecnenia** všetky získané poznatky zosumarizovali do jedného celku, a tak dospeli k záveru a prípadným návrhom odporúčaní v danej problematike.

3 Výsledky práce a diskusia

3.1 Analýza súčastí účtovnej závierky vo vybraných mikro účtovných jednotkách

Charakteristický pre mikro účtovné jednotky je zjednodušený spôsob účtovania existujúcich skutočností, ktoré sa v účtovnej jednotke uskutočnili v priebehu účtovného obdobia, ako aj spôsob vykazovania týchto skutočností v účtovnej závierke. Z hľadiska veľkostných kritérií zaradujeme do kategórie mikro účtovná jednotka také účtovné jednotky, ktoré vlastnia majetok v nízkych hodnotách, dosahujú malé tržby a zamestnávajú malý počet zamestnanov.

Na prvý pohľad by sa zdalo, že nie je potrebné zaoberať sa užitočnosťou účtovných informácií, ktoré prezentujú tieto účtovné jednotky. Opak však môže byť pravdou. Na základe analýz sa počet mikro účtovných jednotiek na Slovensku každoročne zvyšuje. Podobne ako veľké a malé účtovné jednotky aj mikro účtovné jednotky sú súčasťou podnikateľského prostredia, a hoci ho neovplyvňujú v porovnateľnej miere ako napríklad veľké účtovné jednotky, aj oni vystupujú v pozícii zamestnávateľov, vstupujú do dodávateľsko-odberateľských vzťahov, patria medzi žiadateľov o bankový úver či dotácie a v neposlednom rade sa podieľajú na ekonomickom raste krajiny a produkcii HDP. Existujúcich manažérov, zamestnancov, odberateľov a dodávateľov, banky, či štát preto zaujímajú informácie o finančnej situácii, ako aj o výnosnosti týchto účtovných jednotiek.

S cieľom analyzovať užitočnosť informácií prezentovaných v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky, sme vyseletovali sto reálnych účtovných jednotiek, ktoré spĺňali podmienky zatriedenia do tejto veľkostnej kategórie. Konkrétne išlo o účtovné závierky zostavené za rok 2017 a bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie, t. j. rok 2016. Cieľom bolo poukázať na skutočnosť, že hoci právna úprava stanovuje obsah jednotlivých súčastí účtovnej závierky, ich vypovedacia schopnosť závisí aj od iných skutočností, akými sú napríklad: vnútorný predpis účtovnej jednotky, etika účtovníkov, či riadenie a rozhodovanie sa manažmentu v konkrétnych účtovníckych spoločnostiach. Svoju pozornosť sme zamerali na prepojenosť a nadväznosť informácií v jednotlivých súčastiach účtovnej závierky. Zaujímali nás najmä poznámky mikro účtovných jednotiek, ktoré by mali objasňovať a špecifikovať stručné údaje vykazované v súvahe a výkaze ziskov a strát.

3.1.1 Analýza súvahy mikro účtovnej jednotky

Základné informácie o súvahe mikro účtovnej jednotky sme uviedli v kapitole 1.3.1 *Súvaha mikro účtovnej jednotky*, preto budeme nadväzovať na túto kapitolu, pričom sa zameriame na osobitosti, ktoré súvaha mikro účtovnej jednotky obsahuje. V súvahe na **strane aktív** vykazuje mikro účtovná jednotka svoj majetok v základnom členení na **neobežný majetok** a **obežný majetok**.

Súčasťou **neobežného majetku** je *dlhodobý nehmotný majetok, dlhodobý hmotný majetok a dlhodobý finančný majetok*.

Zjednodušená forma súvahy sa prejavuje ihneď v treťom riadku výkazu, kde sa **dlhodobý nehmotný majetok** vykazuje kumulovane na jednom riadku, a to vrátane oprávok a opravných položiek. Z obsahu tohto riadku používateľ nevie určiť konkrétny druh majetku, cenu, za ktorú bol nadobudnutý, ani hodnotu opotrebenia daného majetku.

Dlhodobý hmotný majetok je vykazovaný na štyroch riadkoch, taktiež kumulovane, a to ako: pozemky a stavby, samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí, ostatný dlhodobý hmotný majetok a opravná položka k nadobudnutému majetku. Na porovnanie, ostatné veľkostné kategórie účtovných jednotiek vykazujú dlhodobý majetok oddelene, a to v ocenení brutto, korekcia, netto, čím poskytujú používateľovi podrobnejšie informácie o ocenení majetku účtovnej jednotky.

Dlhodobý finančný majetok je rozdelený do štyroch riadkov tak, že všetky podielové cenné papiere, ktoré sú vo vlastníctve mikro účtovnej jednotky, sa vykazujú na spoločnom riadku. V prípade účtovnej závierky malej a veľkej účtovnej jednotky sú podielové cenné papiere vykazované samostatne, čo má samozrejme pre používateľov väčšiu vypovedaciu hodnotu. Ostatný dlhodobý finančný majetok, účty v bankách s dobou viazanosti dlhšou ako rok ako aj ostatný dlhodobý finančný majetok so zostatkovou dobou splatnosti najviac rok sa vykazujú osobitne na samostatných riadkoch.

Obežný majetok v súvahe mikro účtovnej jednotky tvoria: *zásoby, dlhodobé pohľadávky, krátkodobé pohľadávky a finančný majetok*.

Zásoby sú vykazované kumulovane na jednom riadku, a to aj vrátane opravných položiek. Na porovnanie, iné veľkostné kategórie vykazujú jednotlivé položky zásob samostatne na jednotlivých riadkoch.

Dlhodobé pohľadávky vykazujú mikro účtovné jednotky kumulovane na jednom riadku súvahy, **krátkodobé pohľadávky** sa členia a vykazujú na troch riadkoch ako:

pohľadávky z obchodného styku, sociálne poistenie, daňové pohľadávky a dotácie a ostatné pohľadávky.

Finančný majetok je vykázaný na dvoch riadkoch, z toho na prvom riadku je kumulatívne vykázaný konečný zostatok pokladnice a bankového účtu, vrátane účtu 261 – *Peniaze na ceste*. Na druhom riadku sa kumulujú konečné zostatky krátkodobého finančného majetku vrátane opravných položiek.

Účty časového rozlíšenia nákladov a príjmov budúcich období sa nevykazujú osobitne ako v prípade účtovnej závierky malej a veľkej účtovnej jednotky, ale vykážu sa medzi krátkodobými, alebo dlhodobými pohľadávkami v závislosti od zostatkovej doby splatnosti.

Tabuľka 7: Štruktúra vykazovania neobežného a obežného majetku v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky

STRANA AKTÍV			Číslo riadku
SPOLU MAJETOK			01
A.	Neobežný majetok		02
	A.I.	Dlhodobý nehmotný majetok	03
	A.II.	Dlhodobý hmotný majetok	04
	A.II.1.	Pozemky a stavby	05
	A.II.2.	Samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí	06
	A.II.3.	Ostatný dlhodobý hmotný majetok	07
	A.II.4.	Opravná položka k nadobudnutému majetku	08
	A.III.	Dlhodobý finančný majetok	09
	A.III.1.	Podielové cenné papiere	10
	A.III.2.	Ostatný dlhodobý finančný majetok	11
	A.III.3.	Účty v bankách s dobou viazanosti dlhšou ako jeden rok	12
	A.III.4.	Ostatný dlhodobý finančný majetok so zostatkovou dobou splatnosti najviac jeden rok	13
B.	Obežný majetok		14
	B.I.	Zásoby	15
	B.II.	Dlhodobé pohľadávky	16
	B.III.	Krátkodobé pohľadávky	17
	B.III.1.	Pohľadávky z obchodného styku	18
	B.III.2.	Sociálne poistenie, daňové pohľadávky a dotácie	19
	B.III.3.	Ostatné pohľadávky	20
	B.IV.	Finančný majetok	21
	B.IV.1.	Peniaze a účty v bankách	22
	B.IV.2.	Ostatné finančné účty	23

Zdroj: Príloha č. 1 k opatreniu o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky

V súvahe na **strane pasív** vykazuje účtovná jednotka zdroje krytia majetku v základnom členení na **Vlastné imanie a Záväzky**.

Jednotlivé účty **vlastného imania** vykazuje mikro účtovná jednotka kumulatívne, jednou sumou. Položky vlastného imania nie sú podrobne členené ako v účtovnej závierke malých a veľkých účtovných jednotiek. Výnimkou je súvahová položka **Základné imanie**, ktorá sa ako jediná vykazuje na dvoch riadkoch a to na jednom riadku ako *Základné imanie a zmeny základného imania* a na druhom riadku *Pohl'adávký za upísané vlastné imanie* s mínusovým znamienkom.

Súvahová položka **Kapitálové fondy** slúži na vykazovanie konečných zostatkov účtov: Emisné ážio, Ostatné kapitálové fondy, Zákonný rezervný fond a Nedeliteľný fond z kapitálových vkladov.

V rámci súvahovej položky **Fondy zo zisku** sa vykazujú účty, ktoré patria to účtovej skupiny 42 – *Fondy tvorené zo zisku a prevedené výsledky hospodárenia*. Výnimkou sú však účty nerozdeleného zisku, a neuhradenej straty minulých rokov, ktoré sa na tomto riadku v účtovnej závierke nevykazujú, ale vykazujú sa samostatne na riadku **Nerozdelený zisk alebo neuhradená strata minulých rokov**.

Účty *Oceňovacie rozdiely z kapitálových účastín* a *Oceňovacie rozdiely z precenenia pri zlúčení, splynutí a rozdelení* sa vykazujú spoločne na jednom riadku **Oceňovacie rozdiely**. Poslednou položkou vlastného imania je výsledok hospodárenia, ktorý sa vykazuje samostatne na riadku **Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení**.

Záväzky mikro účtovnej jednotky sa vykazujú podľa zostatkovej doby splatnosti ako dlhodobé a krátkodobé záväzky. Podrobnejšie sú však členené iba **krátkodobé záväzky**, a to na: *Krátkodobé záväzky z obchodného styku*, *Záväzky voči zamestnancom a zo sociálneho poistenia*, *Daňové záväzky a dotácie* a *Ostatné krátkodobé záväzky*.

Krátkodobé rezervy (kumulatívne aj s krátkodobou časťou dlhodobých rezerv), **Bežné bankové úvery** (taktiež s krátkodobou časťou dlhodobých bankových úverov) a **Krátkodobé finančné výpomoci** (kumulatívne všetky účty účtovej skupiny 24 – *Iné krátkodobé finančné výpomoci*) sa vykazujú ako samostatné súvahové položky.

Účty **dlhodobých záväzkov** s výnimkou **dlhodobých rezerv** a **dlhodobých bankových úverov** sa vykazujú spolu na jednom riadku.

Účty časového rozlíšenia výdavkov a výnosov budúcich období sa rovnako ako účty časového rozlíšenia aktív nevykazujú samostatne, ale spoločne s dlhodobými, alebo krátkodobými záväzkami, podľa zostatkovej doby splatnosti. Vzor súvahy mikro účtovnej

jednotky, ktorý je súčasťou prílohy Opatrenia o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky, je k nahliadnutiu v prílohe diplomovej práce.

Tabuľka 8: Štruktúra vykazovania vlastného imania a záväzkov v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky

STRANA PASÍV			Číslo riadku
SPOLU VLASTNÉ IMANIE A ZÁVÄZKY			24
A. Vlastné imanie			25
	A.I.	Základné imanie	26
	A.I.1.	Základné imanie a zmeny základného imania	27
	A.I.2.	Pohľadávky za upísané vlastné imanie	28
	A.II.	Kapitálové fondy	29
	A.III.	Fondy zo zisku	30
	A.IV.	Oceňovacie rozdiely	31
	A.V.	Nerozdelený zisk alebo neuhradená strata minulých rokov	32
	A.VI.	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení	33
B. Záväzky			34
	B.I.	Dlhodobé záväzky okrem rezerv a úverov	35
	B.II.	Dlhodobé rezervy	36
	B.III.	Dlhodobé bankové úvery	37
	B.IV.	Krátkodobé záväzky okrem rezerv, úverov a výpomocí	38
	B.IV.1.	Krátkodobé záväzky z obchodného styku	39
	B.IV.2.	Záväzky voči zamestnancom a zo sociálneho poistenia	40
	B.IV.3.	Daňové záväzky a dotácie	41
	B.IV.4.	Ostatné krátkodobé záväzky	42
	B.V.	Krátkodobé rezervy	43
	B.VI.	Bežné bankové úvery	44
	B.VII.	Krátkodobé finančné výpomoci	45

Zdroj: Príloha č. 1 k opatreniu o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky

3.1.2 Analýza výkazu ziskov a strát mikro účtovnej jednotky

Podobne ako v prípade súvahy aj pri výkaze ziskov a strát sme základné informácie uviedli v kapitole 1.3.2 *Výkaz ziskov a strát mikro účtovnej jednotky*, na ktorú budeme nadväzovať a priblížime osobitosti, ktoré výkaz ziskov a strát mikro účtovnej jednotky obsahuje. Štruktúra výkazu závisí od klasifikácie výnosov a nákladov mikro účtovnej jednotky na **hospodársku a finančnú** činnosť. Ako prvé v poradí sú vykazované výnosy z hospodárskej činnosti a následne náklady na hospodársku činnosť. Nad jednotlivými položkami nákladov a výnosov sa nachádzajú súčtové riadky. Ich rozdiel sa odzrkadlí v riadku – **výsledok**

hospodárenia z hospodárskej činnosti. Následne, až za ním je vykázaná **Pridaná hodnota**, ktorá vyjadruje schopnosť účtovnej jednotky vytvárať svoje finančné prostriedky z hlavnej podnikateľskej činnosti. V porovnaní s výkazom ziskov a strát malej a veľkej účtovnej jednotky, mikro účtovná jednotka **nevykazuje** vo výkaze ziskov a strát na prvom riadku **čistý obrat**, ktorý informuje o výške výnosov, ktoré účtovná jednotka dosiahla z výkonu činností, ktoré sú predmetom jej podnikania znížených o predajné zľavy. Do čistého obratu sa nezaraďujú výnosy, ktoré nesúvisia s predmetom podnikania účtovnej jednotky ako napríklad príležitostný predaj prebytočného majetku.

Tržby z predaja výrobkov a tržby z predaja služieb sa vykazujú spoločne na jednom riadku. **Opravné položky k zásobám** sa nevykazujú v rámci nákladov na hospodársku činnosť samostatne, ako je to v malých a veľkých účtovných jednotkách, ale vykazujú sa spolu s nákladom súvisiacim s konkrétnym druhom zásob, ku ktorému sa viaže opravná položka. **Osobné náklady** sa taktiež nevykazujú samostatne, ale kumulatívne na jednom riadku výkazu. Na rozdiel od iných veľkostných skupín účtovných jednotiek vykazuje mikro účtovná jednotka **odpisy a opravné položky k dlhodobému hmotnému a nehmotnému majetku** kumulatívne na jednom riadku.

Vo výkaze sú ďalej zaradené výnosy z finančnej činnosti a následne náklady na finančnú činnosť. Súčty nákladov a výnosov z finančnej činnosti sú rovnako uvedené nad jednotlivými položkami. Ich rozdiel sa odzrkadlí v riadku – **výsledok hospodárenia z finančnej činnosti**. Na konci výkazu je uvedený súčet oboch čiastkových výsledkov hospodárenia (výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti +/- výsledok hospodárenia z finančnej činnosti) = **výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením**.

Po odpočítaní dane z príjmov a prevodu podielov na výsledku hospodárenia spoločníkom sa vypočíta **výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení**, ktorý musí byť zhodný s výsledkom hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení, ktorý účtovná jednotka vykázala v rámci vlastného imania v súvahe na strane pasív. V tabuľke 9 uvádzame vertikálnu štruktúru zjednodušeného výkazu ziskov a strát mikro účtovnej jednotky s podrobným členením nákladov a výnosov a vyčíslením výsledku hospodárenia. Vzor výkazu ziskov a strát mikro účtovnej jednotky, ktorý je súčasťou prílohy Opatrenia o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky je k nahliadnutiu v prílohe diplomovej práce.

Tabuľka 9: Štruktúra vykazovania nákladov a výnosov v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky

Výkaz ziskov a strát		Číslo riadku
Výnosy z hospodárskej činnosti spolu súčet		01
I.	Tržby z predaja tovaru	02
II.	Tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb	03
III.	Zmena stavu vnútroorganizačných zásob	04
IV.	Aktivácia	05
V.	Tržby z predaja dlhodobého nehmotného majetku, dlhodobého hmotnému majetku a materiálu	06
VI.	Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti	07
Náklady na hospodársku činnosť spolu súčet		08
A.	Náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru	09
B.	Spotreba materiálu, energie a ostatných neskladovateľných dodávok	10
C.	Služby	11
D.	Osobné náklady	12
E.	Dane a poplatky	13
F.	Odpisy a opravné položky k dlhodobému nehmotnému majetku a dlhodobému hmotnému majetku	14
G.	Zostatková cena predaného dlhodobého majetku a predaného materiálu	15
H.	Opravné položky k pohľadávkam	16
I.	Ostatné náklady na hospodársku činnosť	17
Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti		18
Pridaná hodnota		19
Výnosy z finančnej činnosti spolu súčet		20
VII.	Tržby z predaja cenných papierov a podielov	21
VIII.	Výnosy z dlhodobého finančného majetku	22
IX.	Výnosy z krátkodobého finančného majetku	23
X.	Výnosové úroky	24
XI.	Kurzové zisky	25
XII.	Ostatné výnosy z finančnej činnosti	26
Náklady na finančnú činnosť spolu súčet		27
J.	Predané cenné papiere a podiely	28
K.	Náklady na krátkodobý finančný majetok	29
L.	Opravné položky k finančnému majetku	30
M.	Nákladové úroky	31
N.	Kurzové straty	32
O.	Ostatné náklady na finančnú činnosť	33
Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti		34
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením		35
P.	Daň z príjmov	36
Q.	Prevod podielov na výsledku hospodárenia spoločníkom	37
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení		38

Zdroj: Príloha č. 1 k opatreniu o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky

3.1.3 Analýza poznámok mikro účtovnej jednotky

Základné a všeobecne uznávané skutočnosti o poznámkach sme uviedli v kapitole 1.3.3 *Poznámky mikro účtovnej jednotky*, na ktorú nadviažeme a priblížime osobitosti a povinné údaje, ktoré musia poznámky mikro účtovnej jednotky obsahovať.

V prvej časti poznámok **Čl. I Všeobecné údaje** sú zverejnené informácie, ktoré bližšie identifikujú účtovnú jednotku. Všeobecné údaje obsahujú informácie, ako sú názov a sídlo účtovnej jednotky, informácie o konsolidovanom celku, informácie, či je účtovná jednotka materskou účtovnou jednotkou, ako aj priemerný prepočítaný počet zamestnancov.

V druhej časti **Čl. II Informácie o prijatých postupoch** účtovná jednotka potvrdzuje, že zostavila účtovnú závierku v súlade s predpokladom nepretržitého pokračovania vo svojej činnosti. Bližšie tu informuje používateľov o spôsobe oceňovania majetku a záväzkov, ktoré má vo svojom vlastníctve, spôsobe odpisovania, ak prišlo k zmene účtovných zásad a metód, informuje o dôvode zmeny ako aj o ich finančnom dopade na majetok a záväzky. V tejto časti poznámok účtovná jednotka poskytuje podrobnejšie informácie v prípade, ak je účtovná jednotka žiadateľom o dotáciu, respektíve príjemcom dotácie. V neposlednom rade venuje pozornosť aj oprave chýb minulých účtovných období, pričom uvádza vplyv týchto opráv na nerozdelený zisk / neuhradenú stratu minulých rokov.

V tretej časti **Čl. III Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát**, sa účtovná jednotka venuje detailne nákladom a výnosom, ktoré sú výnimočné rozsahom, alebo výskytom, uvádza informácie o záväzkoch a to najmä o tých, ktoré majú zostatkovú dobu splatnosti dlhšiu ako päť rokov, či zabezpečených záväzkoch, o akciách, ktoré má vo vlastníctve, orgánoch a povinnostiach účtovnej jednotky, a taktiež poskytuje informáciu o udeľovaní výlučného či osobitného práva, na základe ktorého bolo účtovnej jednotke udelené právo poskytovať služby vo verejnom záujme.

3.2 Analýza užitočnosti a relevantnosti vykazovaných skutočností v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky

V prípade posudzovania a analyzovania vykazovaných skutočností v účtovnej závierke je nevyhnutné poznať zámer, s akým sa konkrétne skutočnosti posudzujú. Existujú rozličné dôvody, pre ktoré sa používatelia zaujímajú o konkrétnu účtovnú jednotku, ako

napríklad: nevyhnutnosť získania nových investorov či obchodných partnerov, potreba získania peňažných prostriedkov formou úveru, informovanie sa o finančnej situácii konkrétnej účtovnej jednotky a pod. Každá z uvedených skutočností je špecifická a vyžaduje si posúdiť osobité informácie.

Účtovné závierky mikro účtovných jednotiek sú však obzvlášť stručné, keďže zverejňujú minimálny rozsah údajov, a to formou súhrnného vykazovania jednotlivých položiek majetku, zdrojov krytia majetku, nákladov a výnosov na spoločnom riadku, čo proces hodnotenia komplikuje. Používatelia sa preto na takto zostavenú účtovnú závierku môžu pozerieť rôznym spôsobom, a tak dospieť k záverom, ktoré nemusia byť zhodné so skutočnosťou. V tomto prípade je potrebné obrátiť sa na poznámky účtovnej jednotky, ktoré by mali podrobnejšie špecifikovať a objasňovať vykázané skutočnosti v súvahe a vo výkaze ziskov a strát. To, že by mali takéto informácie poskytovať však neznamená, že ich aj v skutočnosti poskytujú. Problémom je, že požiadavky na obsahovú náplň poznámok, uverejnené v Opatrení o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky sú príliš mierne stanovené. Preto je na rozhodnutí samotnej účtovnej jednotky, či bude vo svojich poznámkach zverejňovať informácie, ktoré sú nad rámec zákonom stanovenej povinnosti, čím bude bližšie špecifikovať konkrétne súvahové a výsledkové položky, a tak zvýši kvalitu a užitočnosť vykazovaných informácií pre používateľov, alebo nie.

S cieľom posúdiť užitočnosť informácií prezentovaných v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky sme vykonali komplexnú analýzu účtovnej závierky, v sto náhodne vybraných účtovných jednotkách rôzneho zamerania, pôsobiace v rôznych odvetviach. Výsledkom sú skutočnosti, ktoré sme spracovali v nasledujúcich podkapitolách.

3.2.1 Neobežný majetok

1. Z mikro účtovných jednotiek, ktoré boli predmetom našej analýzy vykazovalo **neobežný majetok** 62 účtovných jednotiek, a to v rôznych sumách v rozpätí od 1.000 - 1.500.000 eur. Z vyššie spomenutých informácií vieme, že mikro účtovné jednotky na rozdiel od ostatných veľkostných skupín vykazujú majetok v **netto ocenení**, teda upravené o opravné položky a odpisy. Práve z tohto dôvodu sa žiada uviesť v poznámkach účtovnej závierky určité informácie.

Po prvé je to **druh neobežného majetku**, aký účtovná jednotka vlastní, keďže je vykazovaný kumulatívne ako nehmotný majetok, alebo ako pozemky a stavby, samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí, ostatný dlhodobý hmotný majetok alebo opravná položka k nadobudnutému majetku. Napríklad účtovné jednotky, ktoré vykazovali v súvahe v riadku 03 - *Nehmotný majetok* určitú sumu, neuvádzali v poznámkach konkrétne o aký druh nehmotného majetku ide. Z tohto dôvodu môže používateľ informácií z účtovnej závierky iba hádať, či účtovná jednotka vlastní goodwill či softvér a pod.

V prípade poskytnutých preddavkov na dlhodobý majetok je problém podobný. Počas analýzy sme sa stretli so skutočnosťou, kedy účtovné jednotky vykazovali na riadku pozemky a stavby určitú sumu v eurách, čo nie je ničím atypické. Problémom však bola skutočnosť, že v rámci poznámok v odpisovom pláne neuvádzali žiadne informácie o stavbách či pozemkoch. Používateľ môže aj v tomto prípade iba odhadovať, či ide o stavby a pozemky zatiaľ nezaradené v majetku účtovnej jednotky, alebo vyplatené preddavky, doteraz nezúčtované.

2. Ďalšou nevyhnutnou informáciou, ktorá by v poznámkach účtovnej jednotky mala byť uvedená v súvislosti s neobežným majetkom, je **spôsob obstarania majetku, cena za ktorú bol majetok obstaraný** a v neposlednom rade **odpisový plán** pre konkrétny majetok. Z analyzovaných účtovníckych spoločností iba dve spoločnosti informovali v poznámkach svojich klientov o všetkých vyššie spomenutých skutočnostiach. Rozhodli sa dokonca zverejniť aj informácie, ktoré sú nad rámec zákonom stanovenej povinnosti. V poznámkach účtovnej závierky zverejnili svoj vnútorný predpis, ktorým sa riadia pri účtovaní dlhodobého majetku : „*Drobný nehmotný dlhodobý majetok, ktorého obstarávacia cena je 2.400 € a nižšia, sa účtuje priamo do nákladov na účet 518 – Služby. Odpisy dlhodobého hmotného majetku sú stanovené vychádzajúc z doby odpisovania podľa daňových predpisov. Odpisovať sa začína v mesiaci uvedenia dlhodobého majetku do používania. Drobný dlhodobý majetok, ktorého obstarávacia cena je 1.700 eur a nižšia, sa účtuje priamo do nákladov na účet 501 – Spotreba materiálu.*“

3. Problematický a zavádzajúci údaj pri analýze účtovnej závierky bol neobežný majetok (akýkoľvek druh) vykazovaný v hodnote 0 €. Používateľ je v neistote a háda, či účtovná jednotka majetok vôbec nevlastní, alebo majetok plne odpísala. Analyzované účtovné jednotky sa ku konkrétnej skutočnosti vo svojich poznámkach nevyjadrovali, hoci by bolo vhodné uviesť aspoň informáciu, že účtovná jednotka nemá náplň pre tento bod v poznámkach, nakoľko dlhodobý majetok nevlastní, resp. vlastní majetok plne odpísaný.

4. V najväčšej miere sme sa pri analýze stretli s nesúlalom medzi súčasťami účtovnej závierky. Hoci jednotlivé účtovné jednotky vykazovali v súvahe neobežný majetok a vo výkaze ziskov a strát náklady na odpisy a opravné položky, v poznámkach neuvádzali žiaden odpisový plán pre konkrétny druh majetku, napriek tomu, že túto povinnosť im stanovuje opatrenie o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky.

5. Dlhodobý finančný majetok sa v účtovných závierkach mikro účtovnej jednotky nevyskytoval často. Konkrétne iba dve účtovné jednotky vykazovali sumy v riadku 10 – *Podielové cenné papiere*. Takáto neobvyklá skutočnosť by si zaslúžila uviesť detailnejšie informácie v poznámkach účtovnej jednotky. V prípade našich analyzovaných účtovných jednotiek sa tomuto druhu neobežného majetku zostavovatelia účtovnej závierky bližšie nevenovali a neuvádzali o ňom žiadne doplňujúce informácie.

Tabuľka 10: Analýza neobežného majetku vykazovaného v účtovných závierkach mikro účtovných jednotiek

Zhrnutie
- chýbajúce informácie o druhu majetku, spôsobe obstarania majetku, cene za ktorú bol majetok obstaraný
- absencia odpisových plánov pre konkrétne druhy dlhodobého majetku
- neposkytovanie vysvetľujúcich informácií v prípade nulovej hodnoty majetku, preddavkov na dlhodobý majetok, či dlhodobého finančného majetku

Zdroj: vlastné spracovanie

3.2.2 Obežný majetok

1. **Zásoby**, ako jedna z položiek obežného majetku, sú v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky vykazované kumulovane na jednom súvahovom riadku. S cieľom zvýšiť vypovedaciu schopnosť účtovnej závierky, by bolo vhodné v poznámkach účtovnej závierky uvádzať konkrétne, aký **druh zásob** účtovná jednotka vlastní. Z výsledku analýzy vieme, že ani jedna z účtovaných jednotiek vo svojich poznámkach túto informáciu nezverejňovala.

2. Väčšina analyzovaných účtovných jednotiek, ktoré účtovali o zásobách, v poznámkach účtovnej jednotky bližšie neidentifikovala **oceňovanie zásob, spôsob účtovania zásob**, či **spôsob vyskladnenia zásob**, hoci túto povinnosť účtovným jednotkám stanovuje

opatrenie o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky. Konkrétne doplňujúce informácie je nevyhnutné zverejňovať v poznámkach v článku II. Informácie o prijatých postupoch.

3. Nadväznosť a súlad výkazov chýbali najmä v prípadoch, kedy účtovné jednotky vykazovali vo výkaze ziskov a strát náklady na obstaranie predaného tovaru rovnako ako aj tržby za tovar, no v súvahe žiaden tovar na riadku 15 – *Zásoby* nevykazovali. Tu sa dostáva používateľ znovu do neistoty a nevie určiť, či všetok tovar, ktorý účtovná jednotka nakúpila v danom účtovnom období aj spotrebovala, alebo sa rozhodla pre B spôsob účtovania zásob. V takom prípade by však bola povinná konečný zostatok tovaru preúčtovať na príslušný majetkový účet a vykázat ho v súvahe. V skutočnosti mohla nastať situácia, že si účtovná jednotka túto povinnosť neuvedomila a konečný zostatok zabudla preúčtovať.

4. V prípade zásob je v účtovných jednotkách bežné účtovať **opravné položky**, ak existuje opodstatnený predpoklad zníženia hodnoty zásob. V prípade mikro účtovných jednotiek nevieme určiť, či účtovná jednotka tvorila opravnú položku, alebo nie nakoľko ich tvorba sa vykazuje na kumulovaných riadkoch *Zásoby/Náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru alebo Spotreba materiálu, energie a ostatných neskladovateľných dodávok*. O ich existencii by sme sa dozvedeli jedine z poznámok účtovnej jednotky. Analyzované účtovné jednotky však tieto informácie vo svojich poznámkach neuvádzali.

Tabuľka 11: Analýza zásob vykazovaných v účtovných závierkach mikro účtovných jednotiek

Zhrnutie
- chýbajúce informácie o druhu zásob, spôsobe účtovania zásob, spôsobe vyskladnenia zásob, oceňovacej veličine (čo konkrétne tvorí obstarávacia cena, vlastné náklady, atď.)
- nesúlad informácií vo výkazoch, zapríčinené možnosťou nesprávneho účtovania zásob spôsobom B
- absentujúce informácie o tvorbe/zúčtovaní opravných položiek k zásobám

Zdroj: vlastné spracovanie

3.2.3 Vlastné imanie

1. Mikro účtovné jednotky vykazovali súvahovú položku **Vlastné imanie** viac ako v dvadsiatich prípadoch v **zápornej hodnote**. Táto situácia nie je obvyklá, preto môže používateľa zaujímať dôvod, prečo záväzky účtovnej jednoty prevyšujú majetok, ktorý má vo svojom vlastníctve. Jednou z možných príčin môžu byť príliš veľké neuhradené straty minulých

rokov, ktoré účtovná jednotka nie je schopná uhradiť. Používateľ sa znovu dostáva do situácie, kedy by potreboval vysvetliť špecifickú informáciu vykázanu v súvahe, nahliadnutím do poznámok a oboznámením sa s danou skutočnosťou. V poznámkach je práve pre takéto situácie vyčlenený **článok III. Informácie, ktoré dopĺňajú a vysvetľujú súvahu a výkaz ziskov a strát**. Ani jedna z vyššie spomenutých účtovných jednotiek však o tejto skutočnosti v poznámkach účtovnej závierky neinformovala.

2. Analýza účtovných závierok mikro účtovných jednotiek nespočívala iba v analyzovaní bežného účtovného obdobia, t. j. roku 2017, ale aj roku 2016 a ich nadväznosti. V prípade súvahovej položky **Základné imanie** sme viackrát spozorovali v účtovných jednotkách jej zvýšenie v roku 2017, v porovnaní s bezprostredne predchádzajúcim účtovným obdobím. Zo súvahy účtovnej jednotky používateľ nevie získať informácie o dôvode zvýšenia základného imania, a práve preto by účtovná jednotka mala o tejto skutočnosti informovať v poznámkach účtovnej závierky, rovnako ako aj o spôsobe, akým základné imanie zvýšila.

3. Sumy vykazané na riadkoch 29 – *Kapitálové fondy* či 30 – *Fondy zo zisku* nemajú žiadnu vypovedaciu hodnotu pre používateľa účtovnej závierky, nakoľko sa vykazujú kumulovane, a tak nevieme určiť či sa vykazovaná suma viaže napríklad na prídel do zákonného rezervného fondu, štatutárneho fondu a pod.

Tabuľka 12: Analýza vlastného imania vykazovaného v účtovných závierkach mikro účtovných jednotiek

Zhrnutie
- absencia vysvetľujúcich informácií v poznámkach o zápornom vlastnom imaní, zvýšení resp. znížení základného imania
- chýbajúci detailnejší pohľad na súvahové položky vykazované kumulovane na riadkoch 29 – <i>Kapitálové fondy</i> a 30 – <i>Fondy zo zisku</i>

Zdroj: vlastné spracovanie

3.2.4 Záväzky

1. Opatrenie o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky stanovuje povinnosť v poznámkach účtovnej závierky v **článku III. Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát**, poskytovať informácie o celkovej sume záväzkov so zostatkovou dobou splatnosti dlhšou ako päť rokov a celkovej sume zabezpečených záväzkov.

Iba jedna štvrtina analyzovaných účtovných jednotiek zverejšovala tieto informácie v poznámkach jednotlivých účtovných jednotiek. Tabuľka obsahujúca relevantné informácie o záväzkoch z hľadiska lehoty splatnosti je najprehľadnejší spôsob prezentácie.

Obrázok 4: Tabuľka záväzkov vybranej mikro účtovnej jednotky, zverejnená v poznámkach účtovnej závierky

Názov položky	Bežné účtovné obdobie	Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie
Závazky po lehote splatnosti		
Závazky do lehoty splatnosti so zostatkovou dobou splatnosti do jedného roka	335424	330617
Krátkodobé záväzky spolu	335424	330617
Závazky so zostatkovou dobou splatnosti od jedného do piatich rokov vrátane	0	0
Závazky so zostatkovou dobou splatnosti viac ako päť rokov	389781	413532
Dlhodobé záväzky spolu	389781	413532
Krátkodobé a dlhodobé záväzky spolu	725205	744149

Zdroj: Poznámky analyzovanej mikro účtovnej jednotky XY

2. Viac ako tri štvrtiny analyzovaných mikro účtovných jednotiek vykazovali vo svojej súvahe, konkrétne v záväzkoch **dlhodobé, či krátkodobé rezervy**. V mikro účtovnej závierke sa rezervy nevykazujú v členení na zákonné a ostatné, ale kumulovane ako dlhodobé rezervy a krátkodobé rezervy. Používateľ na základe súvahy mikro účtovnej jednotky nevie určiť, za akým účelom boli v účtovnej jednotke rezervy tvorené. V prípade, že účtovná jednotka vykazuje záväzky voči zamestnancom a osobné náklady, môže sa domnievať, že ide o rezervy na nevyčerpanú dovolenku. Je to však len tip používateľa, ktorý sa od skutočnosti môže líšiť. Poznámky účtovnej jednotky sú zostavené práve za účelom objasnenia vykazovaných skutočností v ostatných súčiastiach účtovnej závierky. Dôvod tvorby rezervy medzi takúto skutočnosť nepochybne patrí.

3. V prípadoch, kedy účtovné jednotky nemajú dostatok vlastných peňažných prostriedkov na financovanie svojej podnikateľskej činnosti, využijú možnosť financovania prostredníctvom **úveru, či inej finančnej výpomoci**. Účtovné jednotky, ktoré boli predmetom našej analýzy, využívali tento spôsob financovania veľmi často. Vznikol im tak dlh a záväzok či už voči banke, alebo iným subjektom, ktorý môže ovplyvniť finančné zdravie účtovnej jednotky. O takýchto skutočnostiach by mali účtovné jednotky poskytovať bližšie informácie v poznámkach, a to napríklad: **účel úveru, úroková miera, doba splácania úveru** atď. Ani jedna z mikro účtovných jednotiek však tieto informácie vo svojich poznámkach nezverejšovala.

4. Tak ako v prípade zásob aj v prípade záväzkov, konkrétne **záväzkov voči zamestnancom** vznikal nesúlad medzi informáciami vykazovanými v súvahe, výkaze ziskov a strát a poznámkach. Zo sto analyzovaných účtovných jednotiek iba dvadsať v súvahe vykazovali záväzky voči zamestnancom a osobné náklady vo výkaze ziskov a strát, no v poznámkach v **článku I Všeobecné údaje** informovali, že priemerný prepočítaný počet zamestnancov je 0. Takto vykázané skutočnosti na seba logicky vôbec nenadväzujú, odporujú si a používateľov mätú.

5. V časti poznámok, konkrétne v **článku II Informácie o prijatých postupoch** účtovné jednotky informujú o spôsobe oceňovania jednotlivých položiek majetku a záväzkov. Všetky účtovné jednotky tieto informácie vo svojich poznámkach zverejňovali. Problémom bol však v spôsobe zverejňovanie. Informácie o oceňovacích veličinách boli veľmi strohé, účtovné jednotky iba v ojedinelých prípadoch zverejňovali špecifické informácie, ako napríklad, čo je súčasťou obstarávacej ceny, či vlastných nákladov, akým spôsobom stanovujú ocenenie úbytku zásob atď. V prípade pohľadávok a záväzkov nerozlišovali situácie, kedy sa oceňujú obstarávacou cenou a kedy menovitou hodnotou. V prípade rezerv, ktoré sú definované ako záväzok s neistým časovým vymedzením alebo výškou, uvádzali účtovné jednotky oceňovaciu veličinu menovitou hodnotou. Keďže ide aj o záväzky s **neistou** výškou, oceňujú sa nielen menovitou hodnotou, ale v takomto prípade odhadom, čo účtovné jednotky vo svojich poznámkach nezverejňovali. Viac ako jedna štvrtina analyzovaných mikro účtovných jednotiek používala v poznámkach zastarané pojmy ako napríklad: nominálna hodnota či reprodukčná obstarávacia cena. V mnohých prípadoch bolo viditeľné, že poznámky účtovnej jednotky boli výstupom z XY účtovníckeho softvéru, neupravené o aktuálne zmeny podľa zákona o účtovníctve.

Tabuľka 13: Analýza záväzkov vykazovaných v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky

Zhrnutie
- chýbajúca klasifikácia záväzkov z hľadiska lehoty splatnosti v poznámkach účtovnej závierky
- absentujúce odôvodnenie tvorby dlhodobých/krátkodobých rezerv
- neuvedenie doplňujúcich informácií k poskytnutým úverom/finančným výpomociam
- nesúlad výkazov s poznámkami účtovnej jednotky v prípade počtu zamestnancov
- nedostatočné informovanie používateľa o použitých oceňovacích veličinách, ktorými sa oceňujú jednotlivé druhy majetku a záväzkov

Zdroje: vlastné spracovanie

3.2.5 Výkaz ziskov a strát

1. Väčšina výsledkových položiek v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky je vykazovaná kumulovane, a to vo vysokých sumách, ktoré by bolo potrebné špecifikovať a vysvetliť v poznámkach. V poznámkach mikro účtovnej jednotky, je práve pre takéto skutočnosti určený **článok III Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát**, konkrétne odsek (1) *Informácia o sume a dôvodoch vzniku jednotlivých položiek nákladov alebo výnosov, ktoré majú výnimočný rozsah alebo výskyt, napríklad výnosy z predaja podniku alebo časti podniku, náklady z dôvodu predaja podniku alebo časti podniku, škody z dôvodu živelných pohrôm.* Väčšina analyzovaných účtovných jednotiek vykazovala celú sumu dosahovaných výnosov na riadku 03 -*Tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb.* V tomto prípade, keďže ide o jediný zdroj výnosov, považuje sa za dôležitý a výnimočný rozsahom. Účtovná jednotka by mala v takýchto situáciách vo svojich poznámkach bližšie informovať o dôvode vzniku konkrétneho výnosu. Tento istý problém bol zaznamenaný aj pri nákladoch vykazovaných v účtovných jednotkách. Vo väčšine prípadov neboli náklady rovnomerne rozložené medzi jednotlivé druhy, ale väčšina pripadala na **osobné náklady** či **služby**. Keďže išlo v každom prípade o väčšinový podiel celkových nákladov, teda náklady mikro účtovnej jednotky mali výnimočný rozsah, účtovná jednotka by mala o nich bližšie informovať vo svojich poznámkach. Z analyzovaných účtovných jednotiek približne jedna štvrtina uvádzala v poznámkach dopĺňujúce informácie, uvedené na obrázku 2, ktorý je vybraný priamo z poznámok jednej analyzovanej mikro účtovnej jednotky. Na obrázku si môžeme všimnúť rôzne pravopisné chyby, či symboly, ktoré by sa v tomto druhu výkazu nemali objavovať. Tieto skutočnosti nás presvedčajú o nedokonalom prístupe účtovníkov k zostavovaniu účtovnej závierky.

Obrázok 5: **Doplňujúce informácie o dôvode vzniku jednotlivých nákladov a výnosov vykázaných v účtovnej závierke konkrétnej mikro účtovnej jednotky**

Informácie o nákladoch, ktoré majú výnimočný charakter alebo rozsah	
Dôvod vzniku	Suma
Rezzijný materiál a kancelárske potreby	17 575
Inzercia a reklama	132 875
Ostatné služby □	93 052
Mzdové náklady	8 387
Ostatné náklady	4 063

Informácie o výnosoch, ktoré majú výnimočný charakter alebo rozsah	
Dôvod vzniku	Suma
Inzercia	193 941
Komunikačné stratégie a kreativa □	12 000
Grafické a tlačiarenske služby	3 056
Organizovanie kultúrnych a spol.podujati	3 925
Ostatné reklamné služby	54 157

Zdroj: Poznámky konkrétnej mikro účtovnej jednotky XY

2. Predaj dlhodobého majetku, nepotrebného materiálu, či iné činnosti, prostredníctvom ktorých účtovné jednotky dosahujú výnosy a nie sú predmetom ich podnikania, by mali byť zverejnené v poznámkach účtovnej jednotky. V tomto prípade nie je špecifický ich rozsah ako v bode 1, ale ich výskyt. Pri analýze sme sa stretli aj s účtovnými jednotkami, ktoré vykazovali výnosy na riadku 06 - *Tržby z predaja dlhodobého nehmotného majetku, dlhodobého hmotného majetku materiálu* a náklady na riadku 15 - *Zostatková cena predaného dlhodobého majetku a predaného materiálu*. Predaj dlhodobého majetku nebol predmetom podnikania konkrétnej účtovnej jednotky, išlo teda o špecifické výnosy a náklady, ktorým však účtovná jednotka v poznámkach nevenovala pozornosť a bližšie ich nekonkretizovala.

3. V súčasnom globalizovanom svete účtovné jednotky veľmi často nakupujú vstupy a predávajú výstupy aj mimo Slovenskej republiky. V prípade obchodovania s krajinami, ktorých národnou menou nie je mena euro, vznikajú účtovnej jednotke **kurzové rozdiely**, ktoré boli v analyzovaných účtovných jednotkách veľmi často vykazované. Niekedy išlo o menšie sumy, zarážajúca však bola skutočnosť, kedy viac ako 15 analyzovaných účtovných jednotiek vykazovalo kurzové rozdiely vyššie ako 1.000 eur. V takomto prípade by bolo vhodné v poznámkach informovať o dôvode vzniku kurzových rozdielov, ako aj spôsobe prepočtu cudzej meny na menu euro.

Tabuľka 14: Analýza výnosov a nákladov vykazovaných v účtovných závierkach mikro účtovných jednotiek

Zhrnutie
- vysoké sumy výnosov a nákladov vykazované na spoločnom riadku, bez vysvetľujúcich informácií v poznámkach
- absentujúce informácie v poznámkach o výnosoch, resp. nákladoch, ktoré majú špecifický rozsah
- absentujúce informácie o vzniku kurzových rozdielov, prepočte cudzej meny

Zdroj: vlastné spracovanie

3.2.6. Poznámky

Čl. I Všeobecné údaje bol z pohľadu analyzovaných účtovných jednotiek, najčastejšie vyplnená časť poznámok. Všetkých sto účtovných jednotiek v odseku 1) uvádzalo **názov právnickej jednotky a sídlo**. Viac ako 10 účtovných jednotiek uvádzalo v časti a)

doplňujúce informácie typu: predmet činnosti, mená spoločníkov, dátum vzniku, poprípade zmenu obchodného názvu účtovnej jednotky.

Odsek 2) je určený na informovanie, či je účtovná jednotka súčasťou **konsolidačného celku**, poprípade či je oslobodená od povinnosti zostavovať konsolidovanú účtovnú závierku. Spomedzi analyzovaných účtovných jednotiek boli dve účtovné jednotky súčasťou konsolidovaného celku, takže v poznámkach uvádzali túto skutočnosť. Informovali aj o svojom oslobodení zostavovať konsolidovanú účtovnú závierku v súlade s § 22 ods. 10. Takto si splnili len časť svojej informačnej povinnosti, pretože ďalej nezverejnili obchodné meno a sídlo materskej účtovnej jednotky, zostavujúcej konsolidovanú účtovnú závierku podľa osobitých predpisov. Zvyšná časť účtovných jednotiek sa rozdelila na dve skupiny, kde 30% účtovných jednotiek uvádzalo informáciu, že nie sú súčasťou konsolidovaného celku, no a približne 68% účtovných jednotiek neuviedlo v Čl. I v odseku b) žiadnu odpoveď, čo je pre používateľov informácii z účtovnej závierky matúce. Je viacero variantov o ktorých by používateľ mohol uvažovať pri čítaní takýchto neúplných poznámok ako napríklad:

- Účtovná jednotka je súčasťou konsolidovaného celku, ale zabudla túto informáciu doplniť do poznámok;
- Účtovná jednotka nie je súčasťou konsolidovaného celku.

V odseku 3) účtovná jednotka informuje o **priemernom počte prepočítaných zamestnancov**. Táto časť poznámok bola veľmi problematická. Cca 40 % účtovných jednotiek v tejto časti neuviedlo žiadne číslo, teda ani 0. V takomto prípade používateľ môže znovu iba hádať, či účtovná jednotka naozaj nemá žiadnych zamestnancov, alebo tento údaj zabudla doplniť. Ďalších 40 % účtovných jednotiek vo výkaze ziskov a strát vykazovali náklady na riadku 12 - *Osobné náklady*, rovnako ako v súvahe vykazovali záväzky voči zamestnancom na riadku 42 - *Záväzky voči zamestnancom a zo sociálneho poistenia*, no v poznámkach neuvádzali žiaden počet zamestnancov. Zvyšných 20 % uviedlo v časti c) Čl. I priemerný prepočítaný počet zamestnancov. V dvoch firmách bol však výrazný nepomer medzi počtom zamestnancov uverejneným v poznámkach a osobnými nákladmi vykázanými vo výkaze ziskov a strát. Takúto skutočnosť však mohlo spôsobiť napríklad neprimerane vysoké finančné ohodnotenie zamestnancov, čo však na základe účtovnej závierky nevieme overiť.

Po preštudovaní prvého článku poznámok sme ako čitatelia viac zmätení ako plne informovaní. Nadväznosť výkazov je značne oslabená, existujú medzi nimi nejasnosti, ktoré na základe poznámok nevieme identifikovať.

Čl. II Informácie o prijatých postupoch, bol z hľadiska analyzovaných účtovných jednotiek vyplnený veľmi rôznorodo. Vo väčšine prípadov sa prejavil charakter účtovníkov zostavujúcich konkrétnu účtovnú závierku. Približne 30% účtovných jednotiek svedomito a detailne vyplnili skutočnosti na, ktoré sa Čl. II zameriava, no pre zvyšných 70% účtovných jednotiek bola táto časť poznámok, len akýmí výstupom z účtovníckeho programu, neupravená o novelizácie v účtovníctve.

V odseku 1) každá zo sto analyzovaných účtovných jednotiek uviedla v poznámkach informáciu, že účtovná závierka je zostavená v súlade s predpokladom nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky.

Odsek 2) bol však problematický. Viac ako 70% účtovných jednotiek sa nesprávne vyjadrovalo k spôsobu oceňovania jednotlivých položiek majetku a záväzkov, ktoré majú vo svojom vlastníctve, pri obstaraní, rovnako ako aj pri úbytku. Vo väčšine prípadov uvádzali účtovné jednotky skutočnosť, že majetok a záväzky oceňujú v obstarávacej cene, čo je neúplná informácia. V poznámkach tiež absentovali informácie, čo všetko tvorí obstarávaciu cenu resp. vlastné náklady, v prípade ak by bol majetok obstaraný vlastnou činnosťou.

Odsek 3), ktorý sa venuje odpisovým plánom dlhodobého majetku sme rozoberali v podkapitole 3.2.1. *Neobežný majetok*. Viac ako 30% analyzovaných účtovných jednotiek v poznámkach informovalo, že odpisuje majetok v súlade so zákonom o účtovníctve. V skutočnosti však žiaden majetok v súvahe nevykazovali. V opačnom prípade účtovné jednotky v súvahe majetok vykazovali, v poznámkach však neuvádzali žiaden odpisový plán. V prípade, kedy účtovné jednotky majetok nevlastnili, nechávali odsek 3, článku II nevyplnený, bez uvedenia informácie, že pre túto položku nemá účtovná jednotka náplň. Našli sa však aj také účtovné jednotky, ktoré vypracovali poznámky účtovnej jednotky svedomito, s prehľadne vypracovaným odpisovým plánom majetku vid' obrázok 6.

Obrázok 6: Odpisový plán pre jednotlivé druhy dlhodobého majetku v poznámkach konkrétnej analyzovanej účtovnej jednotky

Druh majetku	Doba odpisovania	Sadzba odpisov	Odpisová metóda
Aktivované náklady na vývoj	5	20 %	lineárna
Softvér	3	33,3 %	lineárna
Ocenené práva (licencie)	8	12,5 %	lineárna
Stavby	20 až 40	2,5 % až 5 %	lineárna
Stroje, prístroje a zariadenia	6 až 12	8,3 % až 16,7 %	lineárna
Dopravné prostriedky	4 až 6	16,7 % až 25 %	lineárna
Drobný dlhodobý nehmotný majetok	rôzna	100 %	jednorazový odpis
Drobný dlhodobý hmotný majetok	rôzna	100 %	jednorazový odpis

Zdroj: Poznámky konkrétnej mikro účtovnej jednotky XY

Pre zmeny účtovných zásad a účtovných metód o ktorých sa informuje v odseku 4) nemala náplň ani jedna z analyzovaných účtovných jednotiek. Túto časť poznámok nevyplnili, hoci by bolo vhodné z dôvodu úplnosti informácií, zverejniť v poznámkach účtovnej závierky pre svojich používateľov skutočnosť, že v priebehu účtovného obdobia nedošlo k žiadnej zmene účtovných zásad ani účtovných metód v porovnaní s prechádzajúcim účtovným obdobím.

O všetkých prijatých dotáciách by mali účtovné jednotky informovať v odseku 5) článku II. Pri analýze sme sa streli iba s dvomi účtovnými jednotkami, ktoré vykazovali v súvahe dotáciu a následne o nej informovali aj v poznámkach účtovnej závierky. Zvyšných 98 účtovných jednotiek neposkytovalo v tomto odseku žiadnu informáciu. Neuvedenie informácie má však pre používateľa nulovú vypovedaciu hodnotu, preto by bolo vhodné informovať používateľov, že účtovná jednotka nedostala v priebehu účtovného obdobia žiadnu dotáciu.

Odsek 6) informuje používateľov o účtovaní významných opráv, ktoré súvisia s minulým účtovným obdobím, ale odhalené a opravené boli až v bežnom účtovnom období. Pre tento bod v poznámkach mala náplň iba jedna z analyzovaných účtovných jednotiek, ktorá informuje používateľov, že išlo o opravu chyby, ktorá sa *tykala predpisu DPH z dôvodu oneskorenej registrácie*, pričom uvádza použitý účet na ktorom bola oprava vykonaná a taktiež aj sumu opravy. Ostatné účtovné jednotky v tejto časti poznámok nič nevyplnili, dokonca neuviedli ani informáciu, že v priebehu bežného účtovného obdobia nedošlo k oprave chýb minulých účtovných období.

Čl. III *Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát* sme bližšie rozanalyzovali v podkapitole 3.2.4 *Záväzky* a 3.2.5 *Výkaz ziskov a strát*, kde sme analyzovali najmä prvé dva odseky tohto článku. Pre nasledovné 4 odseky Čl. III nemala ani jedna z analyzovaných účtovných jednotiek náplň.

Úlohou účtovníka je poskytovať verný a pravdivý obraz o účtovnej jednotke vo všetkých súčiastiach účtovnej závierky, nie len v súvahe či výkaze ziskov a strát. Už na tomto príklade analýzy poznámok na vzorke účtovných jednotiek vidíme, že kladná a záporná odpoveď má pre používateľa väčšiu vypovedaciu hodnotu ako žiadna. Takto zistené skutočnosti nás nútia položiť si otázku, či naozaj informácie vykázané v poznámkach sú užitočné, zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé.

3.3 Výsledok analýzy a návrh odporúčaní vo vykazovaní a prezentovaní informácií v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky

Na otázku či má účtovná závierka mikro účtovných jednotiek dostatočnú vypovedaciu schopnosť pre používateľov, by sme na základe vykonanej analýzy odpovedali jednoznačne nie. Dospeli sme k záveru, že informácie zverejnené v súčasnosti účtovnej závierky a to najmä v poznámkach boli neprehľadné, logicky na seba nenadväzovali a pre používateľa boli viac mätúce ako vysvetľujúce. Viac ako 75% účtovných jednotiek vo svojich poznámkach neposkytovalo žiadne doplňujúce a vysvetľujúce informácie k údajom vykázaným v súvahe a výkaze ziskov strát. Zarážajúce je však percento 52%, teda približne 50 účtovných jednotiek zo 100, ktoré nezverejňovali v poznámkach ani základné, zákonom stanovené údaje, preto možnosť, že by mikro účtovné jednotky uvádzali v poznámkach informácie, ktoré sú nad rámec zákonom stanovenej obsahovej náplne je minimálna. (2,0 %). *Konkrétne išlo o informácie, ktoré vysvetľovali postup účtovnej jednotky pri účtovaní neobežného majetku: „Drobný nehmotný dlhodobý majetok, ktorého obstarávacia cena je 2.400 € a nižšia, sa účtuje priamo do nákladov na účet 518 – Služby. Odpisy dlhodobého hmotného majetku sú stanovené vychádzajúc z doby odpisovania podľa daňových predpisov. Odpisovať sa začína v mesiaci uvedenia dlhodobého majetku do používania. Drobný dlhodobý majetok, ktorého obstarávacia cena je 1.700 eur a nižšia, sa účtuje priamo do nákladov na účet 501 – Spotreba materiálu.“*

Pri analýze sme sa dokonca stretli s rôznymi názormi účtovníckych spoločností, ktoré tvrdili, že poznámky účtovnej závierky nie sú natoľko dôležité ako súvaha či výkaz ziskov a strát, čo sa samozrejme odzrkadlilo na ich obsahu. Právne normy upravujúce účtovnú závierku však nerozlišujú významnosť jednotlivých súčastí účtovnej závierky a všetky považujú za rovnako dôležité. V prípade mikro účtovných jednotiek sa ich významnosť zvyšuje z dôvodu vykazovania súhrnných súvahových a výsledkových položiek v konkrétnych súčasnosti účtovnej závierky. Keďže sa kumulované sumy vykázané v účtovnej závierke veľmi ťažko analyzujú, obracia sa používateľ na poznámky účtovnej závierky, ktoré však v prípade mikro účtovnej jednotky poskytujú minimálny rozsah údajov. Užitočnosť a významnosť vykazovaných skutočností klesá a používateľ môže iba veľmi ťažko na základe takýchto informácií prijať akékoľvek rozhodnutie.

Preto je v prvom rade dôležité zvážiť, či by nebolo vhodné zaviesť zákonný vzor poznámok, rovnako ako má súvaha či výkaz ziskov a strát, pre jednotlivé typy účtovných jednotiek. Doplnujúci text k poznámkam, ktorý Ministerstvo financií Slovenskej republiky vydáva, je len rámcom a predlohou, ako by obsah poznámok mikro účtovnej jednotky mal vyzeráť, pričom ich záväzná forma stanovená nie je. Dôležité je rovnako prehodnotiť obsah poznámok. Zo sto analyzovaných účtovných jednotiek sa ani jedna nevyjadrovala k bodom, ako sú: *Informácie o vlastných akciách, Informácie o orgánoch účtovnej jednotky, Informácie o povinnostiach účtovnej jednotky a Informácie o udelení výlučného práva, alebo osobitého práva, ktorým sa udelilo právo poskytovať služby vo verejnom záujme*, a práve preto je otázne či majú mikro účtovné jednotky vo všeobecnosti náplň pre tieto body. Naopak vhodné by bolo zapracovať do poznámok body, ktoré by vysvetľovali konkrétne súvahové a výsledkové položky, ako napr.: rezervy, úvery a iné finančné výpomoci či opravné položky.

Skutočnosť, že mikro účtovné jednotky majú voľbu, ale nie povinnosť uvádzať informácie nad rámec právnych predpisov, vedie k záveru, že si vždy zvolia jednoduchšiu cestu takéto informácie neuvádzať. Práve z tohto dôvodu by malo prísť k novelizácii opatrenia o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky, a to v zmysle povinného uvádzania doplnujúcich a vysvetľujúcich informácií k významným položkám súvahy a výkazu ziskov a strát. Týmto krokom by sa zabezpečilo, aby zverejňovanie informácií, ktoré sú nad rámec právnych predpisov, viac nebolo pre účtovné jednotky iba voľbou, ale povinnosťou, ktorá by sa dala zo strany štátu kontrolovať a v prípade jej nesplnenia sankciovať.

Dôležitá je nie len právna úprava poznámok účtovnej závierky, ale rovnako aj prístup a spôsob zostavenia poznámok konkrétnymi účtovnými jednotkami. S cieľom naplniť základnú zásadu účtovníctva, ktorou je verne a pravdivo poskytovať informácie o účtovnej jednotke, je nevyhnutné, aby zostavovatelia účtovnej závierky pristupovali k aktu zostavenia účtovnej závierky **zodpovedne**. V prípade účtovníckych spoločností, ktoré zamestnávajú viacero účtovníkov a zostavujú účtovnú závierku pre rôznych klientov (stávajú sa tak externými účtovníkmi), je dôležité zaviesť určité pravidlá a postupy, ktoré musia byť pri zostavení účtovnej závierky dodržané, obzvlášť pri zostavení poznámok. V prípade porušenia takto navrhnutého vnútorného predpisu, by boli zamestnanci pokutovaní.

Etika účtovníka je ďalšou neodmysliteľnou súčasťou problému nedostatočného poskytovania informácií používateľom prostredníctvom účtovnej závierky. Cieľom každej, či

už účtovníckej spoločnosti, alebo samostatne podnikajúceho účtovníka, je poskytovať čo najkvalitnejšie služby pre svojich klientov. Každý účtovník by mal byť stotožnený so základnými etickými princípmi, ktoré sú v rozpore so skresľovaním a neuvádzaním spracovaných údajov v účtovnej závierke konkrétnej účtovnej jednotky. Význam účtovníckej profesie je naplnený iba v tom prípade, ak je účtovníkom človek, ktorý je **precízny**, dôsledný a zodpovedný, zachádza do detailov a tak vykonáva svoju prácu bezchybne a spoľahlivo. V našom prípade sa analyzované účtovné jednotky pri zostavovaní účtovnej závierky spoliehali najmä na účtovnú závierku, ktorá bola výstupom z účtovníckeho softvéru, ktorý daná účtovnícka spoločnosť využívala. Takýto výstup je však strohý, poskytuje základné informácie, najmä čo sa týka poznámok a je potrebné ho doplniť o relevantné skutočnosti, ktoré sa konkrétnej účtovnej jednotky týkajú. Vo väčšine prípadov však k takýmto úpravám nedošlo, a preto poznámky všetkých klientov obsahovali rovnaké nezrovnalosti.

Dôležité je uvedomiť si skutočnosť, že účtovníctvo nie je pásová výroba, a keďže ani jedna účtovná jednotka nie je rovnaká ako iná účtovná jednotka, ku každej účtovnej závierke je nevyhnutné pristupovať individuálne a venovať jej dostatok času. Pri dodržaní všetkých etických princípov a správneho postoja účtovníkov bude mať účtovná závierka mikro účtovných jednotiek dostatočnú vypovedaciu schopnosť bez ohľadu na to, či sa zmení právna úprava účtovníctva v probléme riešenia obsahu poznámok, alebo nie.

Záver

Účtovná závierka je vo väčšine prípadov jediný zdroj, ktorý používateľom poskytuje informácie o majetku, záväzkoch, rozdiel majetku a záväzkov, nákladoch, výnosoch a dosiahnutom výsledku hospodárenia účtovnej jednotky v peňažnom vyjadrení za príslušné účtovné obdobie. Keďže takto získané informácie využívajú používatelia na prijímanie rozhodnutí zväčša ekonomického charakteru, vyžadujú najmä, aby boli užitočné, spoľahlivé, porovnateľné a zrozumiteľné. V prípade mikro účtovných jednotiek, ktoré po implementácii Smernice o účtovných závierkach do slovenskej právnej úpravy účtovníctva, účtujú a vykazujú skutočnosti v účtovnej závierke v zjednodušenej forme, je užitočnosť informácií prezentovaných v účtovnej závierke oslabená. Dôvodom je najmä sumárne vykazovanie súvahových a výsledkových položiek na spoločných riadkoch, ku ktorým je nevyhnutné uvádzať doplňujúce informácie v poznámkach, čo však na základe vykonanej analýzy väčšina účtovných jednotiek nerešpektuje.

Cieľom diplomovej práce bola komplexná analýza účtovnej závierky mikro účtovnej jednotky z pohľadu informácií prezentovaných v jednotlivých súčiastiach účtovnej závierky, za účelom preukázania, v akej miere a či vôbec má takáto prezentácia informácií pre používateľov dostatočnú vypovedaciu schopnosť.

Na základe vykonanej analýzy, ktorú sme uskutočnili na vzorke sto mikro účtovných jednotiek môžeme s istotou tvrdiť, že mikro účtovná závierka **nemá** dostatočnú vypovedaciu schopnosť pre používateľov na prijímanie ekonomických rozhodnutí. Informácie zverejnené v súčiastiach účtovnej závierky, a to najmä v poznámkach boli neprehľadné, logicky na seba nenadväzovali a pre používateľa boli viac mätúce ako vysvetľujúce. Nesplnili tak svoj účel doplniť a bližšie vysvetliť kumulované informácie vykázané na súhrnných riadkoch v súvahe a výkaze ziskov a strát. Účtovná závierka, ktorej chýbajú kvalitne zostavené poznámky sa stáva pre používateľa iba súhrnom čísel s nízkou vypovedacou hodnotou.

Dôležité je preto uvedomiť si, pre koho je účtovná závierka určená a či naozaj administratívne úľavy, ktoré boli mikro účtovným jednotkám implementáciou Smernice o účtovných závierkach do zákona o účtovníctve zavedené, sú prínosom, alebo skôr spôsobujú zmätok a neprehľadnosť. Navrhujeme preto zaviesť zákonný vzor poznámok rovnako, ako má súvaha či výkaz ziskov a strát, keďže doplňujúci text k poznámkam, ktorý Ministerstvo financií

Slovenskej republiky vydáva, je len rámcom a predlohou, ako by poznámky mikro účtovnej závierky mali vyzerat', pričom ich záväzná forma stanovená nie je.

Ďalším problémom v oblasti legislatívy a úpravy účtovnej závierky mikro účtovnej jednotky je skutočnosť, že mikro účtovné jednotky majú voľbu, ale nie povinnosť uvádzať informácie nad rámec právnych predpisov, čo vedie k záveru, že si vždy zvolia jednoduchšiu cestu takéto informácie neuvádzať. Práve z tohto dôvodu by malo byť zavedené povinné uvádzanie doplňujúcich a vysvetľujúcich informácií k významným položkám súvahy a výkazu ziskov a strát.

Problém však nevidíme iba na strane legislatívy, ale i v samotnom postoji účtovníkov, s akým pristupujú k zostavovaniu účtovnej závierky mikro účtovnej jednotky. Dôležité je uvedomiť si, že význam účtovníckej profesie je naplnený iba v tom prípade, ak je účtovníkom človek, ktorý je precízny, dôsledný a zodpovedný, zachádza do detailov a tak vykonáva svoju prácu bezchybne a spoľahlivo.

Možno nemáme moc zo dňa na deň zmeniť legislatívu Slovenskej republiky a znovelizovať opatrenie o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky, čo však rozhodne môžeme ovplyvniť, je spôsob, akým my, ako účtovníci, budeme pristupovať k zostaveniu účtovnej závierky mikro účtovnej jednotky. Pretože už ako Luca Pacioli vravieval „Kde nie je poriadok, je zmätok“.

Zoznam použitej literatúry

Knižné zdroje:

1. SOUKUPOVÁ, B. – ŠLOSÁROVÁ, A. – BAŠTINCOVÁ, A. 2004. *Účtovníctvo*, 2. vydanie, Bratislava: IURA EDITION, 2004, 637 s. ISBN 80-8078-020-X.
2. ŠLOSÁROVÁ A. – BLAHUŠIAKOVÁ M. 2017. *Analýza účtovnej závierky*. 1. vydanie, Bratislava : Wolters Kluwer, 2017. 440 s. ISBN 978-80-8168-589-7.
3. ŠLOSÁROVÁ A. 2016. *Analýza účtovnej závierky. Doplnujúci učebný text*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2016. 134 s. ISBN 978-80-225-4222-7.
4. ŠLOSÁROVÁ A. a kol. 2016. *Účtovníctvo*. 2. prepracované a doplnené vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 293 s. ISBN 978-80-8168-444-9.

Články:

1. BLAHUŠIAKOVÁ, M. *Osobitosti účtovania a vykazovania v mikro účtovných jednotkách*. In *Účtovníctvo – audítorstvo – daňovníctvo : v teórii a praxi – Bratislava : Slovenská komora certifikovaných účtovníkov*, 2016. ISSN 1335-2024, 2016 roč. XXIV., č.2, s. 11-22.
2. Blahušiaková, M. *SÚ INFORMÁCIE PREZENTOVANÉ V ÚČTOVNEJ ZÁVIERKE MIKRO ÚČTOVNEJ JEDNOTKY DOSTATOČNE UŽITOČNÉ PRE ICH POUŽÍVATEĽOV?* In *Ekonomika a informatika : vedecký časopis FHI EU v Bratislave a SSHI*. - Bratislava : Ekonomická univerzita v Bratislave, 2018. ISSN 1339-987X, 2018, roč. 16, č. 1, s. 15-26 online. KEGA 026EU 4/2016.
3. MÁZIKOVÁ, K. – MATEÁŠOVÁ, M. 2014, *Bežné účtovníctvo a účtovná závierka v mikro účtovnej jednotke*, In. *Manažment podnikania a vecí verejných*, ISSN 1337-0510, 2014, roč. 9

Články zo zborníkov a monografie

1. BLAHUŠIAKOVÁ, M. 2015. *Komparácia položiek súvahy mikro účtovnej jednotky so súvahou malej a veľkej účtovnej jednotky: <The> Comparison of balance sheet items of micro-accounting entity with the balance sheet of small and large accounting entity*. In *AIESA – budovanie spoločnosti založenej na vedomostiach: zborník*: 16.

medzinárodná vedecká konferencia: Bratislava, 5.-6.november 2015. Bratislava:
Vydavateľstvo EKONÓM. 2015. ISBN 978-80-225-4151-0,s. 127-142.

Právne predpisy

1. Opatrenie Ministerstva financií SR č. MF/15464/2013-74 ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre mikro účtovné jednotky
2. Opatrenie MF SR z 3. decembra 2014 č. MF/23378/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre malé účtovné jednotky, v znení neskorších predpisov
3. Opatrenie MF SR z 3. decembra 2014 č. MF/23377/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu, v znení neskorších predpisov
4. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ z 26. júna 2013 o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES a zrušujú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS v znení neskorších predpisov
5. Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

Internetové zdroje

1. www.epi.sk
2. www.registeruz.sk
3. Účtovné závierky analyzovaných účtovných jednotiek (100)

Zoznam príloh

Príloha 1 Účtovná závierka mikro účtovnej jednotky (súvaha, výkaz ziskov a strát)